

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ŠEŠTADIENIS – SATURDAY, NOVEMBER – LAPKRIČIO 23, 2013 • Vol. CIV Nr. 138 Kaina 2 dol.

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 11-22-13

Iškilmėse Čikagos miesto rotušėje dalyvavo (iš k.): Čikagos LR konsulato darbuotoja Alina Akulič, Chicago Sisters Cities International (CSCI) projektų vadovė leva Dilytė, CSCI vykdytysis direktorius Leroy Allala, JAV Lietuvių Bendruomenės tarybos pirm. Juozas Polikaitis, Lina Pavilionienė, LR ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis, Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. Saulius Kuprys, Čikagos meras Rahm Emanuel, Lietuvių Fondo pirm. Marius Kasniūnas, Čikagos -Vilniaus susigiminiavusių miestų komiteto pirm. Stanley Balzekas, Jr., LR gen. konsulas Čikagoje Marijus Gudynas, Gintarija Gudynienė, konsulato darbuotoja Agnė Vertelkaitė, Čikagos -Vilniaus susigiminiavusių miestų komiteto narė Regina Gailiešiūtė.

Vidos Kuprytės nuotr.

Čikagos miesto merui įteikta Lietuvos diplomatinės žvaigždės

LR Užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius už ryšių tarp Lietuvos Respublikos ir Jungtinių Amerikos Valstijų stiprinimą bei istorinės atminties puoselėjimą Lietuvos diplomatinės žvaigždės apdovanojo Čikagos miesto merą Rahm Emanuel. Š. m. lapkričio 21 d. apdovanojimą įteikė LR ambasadorius Žygimantas Pavilionis ir generalinis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas. Priėmęs apdovanojimą Čikagos miesto meras pasidžiaugė, kad Čikaga turi labai turtingą praeitį, susijusią su gausia lietuvių bendruomene. „Šią praeitį įprasminsime ir užtikrinsime sėkmingesnę ateitį, jei bendrai investuosime į švietimą bei verslo ryšius. Tai ir bus konkreti padėka lietuvių bendruomenei už ilgametį indėlį į Čikagos miesto vystymąsi“, – sakė meras.

Šiais metais švenčiant Čikagos ir Vilniaus miestų susigiminiavimo 20-metį, Rahm Emanuel taip pat įteikta Vilniaus miesto Tarybos priimta rezoliucija, sveikinti Čikagą jubiliejaus proga, bei Tarybos sprendimas dėl Čikagos vardo suteikimo vienai Vilniaus alėjų. Miesto merijoje vykusiose iškilmėse taip pat dalyvavo Čikagos-Vilniaus susigiminiavusių miestų komiteto pirmininkas Stanley Balzekas Jr. bei kelių didžiausių lietuviškų organizacijų Čikagoje atstovai.

Susitikimo su meru metu aptarta galimybė kitais metais planuoti Čikagos merijos ir stambaus verslo atstovų vizitą į Vilnių, siekiant sustiprinti miestų bendradarbiavimą, diskutuoti kitomis tarptautinės politikos ir miestų ryšių plėtojimo temomis.

LR gen. konsulato Čikagoje info.

ŠIAME NUMERYJE:

Paminėtos 50-osios JFK nužudymo metinės. – 3 psl.

Išėivija repetuoja Dainų ir šokių šventės šokius. – 4 psl.

DRAUGAS
Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Storuliui jau – 75!

Raimundas Marius Lapas

Ne dažnai „Draugo“ pirmajame puslapyje visu ūgiu pasirodo koks nors sukaktuvinėkas (o juo labiau lėlė!). Šiandien – išimtis, mat 1938 m. dailininko Stasio Ušinsko Kaune sukurtas pirmojo lietuviško garsinio marionėčių filmo – grotesko „Storulio sapnas“ herojui Storuliui rytoj, lapkričio 24 d., sukanka 75-eri! Kur jis, ką jis veikia šiais laikais? Storulis, pasirodo, „gydosi“ Prano Gudyno restauravimo centre Vilniuje. Garsų Ušinsko filmą, jeigu dar nematėte, būtinai siūlytume pamatyti (žiūrėkite „Storulio sapno“ nuorodą „Draugo“ internetinėje svetainėje www.draugas.org), o šian-

Prisimenant
pirmąjį lietuvišką
garsinį lėlių filmą
„Storulio sapnas“

dien jubiliejaus proga papasakosime ne tik apie šį herojų, bet ir apskritai apie nedėkingą lėlių teatrą bei lietuviškos kinematografijos kūrimosi pradžią tarpukario Lietuvoje.

Šiandien galime drąsiai teigti, kad mūsų tėvynainiai buvo pirmieji ir iki Antrojo pasaulinio karo beveik vieninteliai kūrė lėlių (ne pieštinius) animacinius filmus. Vienas kino pionierių – lietuvių kilmės režisierius Vladislovas Starevičius, dar caro laikais Maskvoje pagarsėjęs animaciniais filmais „Elniaragių kova“ (1910 m.), „Gražioji Lukanidė“ (1912 m.), „Žiogas ir skruzdėlė“ (1913 m.), mokėjo puikiai padaryti lėles, vaizdžiai imituoti jų judesius. Vėliau jis emigravo į Prancūziją. Ten Starevičius sukūrė apie 50 filmų, o tas tradicijas savotiškai tęsė Lietuvoje likęs dailininkas Stasys Ušinskas, 1938 m. Kaune sukurdamas „Storulio sapną“.

– 10 psl.

PRISIMINKITE DRAUGĄ SAVO TESTAMENTE

www.draugas.org/palikimai

Tel. 773-585-9500

Baigiantis bažnytiniams metams Dievo žodis kalba mums apie ženklus, liudysiančius prisiartinusią laikų pabaigą. Bus dideli žemės drebėjimai, karai, ligos, badmečiai, o iš Jeruzalės šventyklos bus likę tik griuvėsiai. Bet tai dar ne viskas: krikščionys bus nekenčiami, persekiojami, išduodami ir tąsomi po kalėjimus. Matant šiuos ženklus, Jėzus ragina nenusigąsti, nenustoti liudijus savo ištikimybės Dievui ir ištverti žadėdamas: „Vis dėlto nė plaukas nuo jūsų galvos nenukris. Savo ištverme jūs išlaikysite savo gyvybę” (Lk 21, 18–19).

Jėzaus laikais Jeruzalės šventovė buvo dar nauja ir maldininkus žavėjo savo puošnumu. Ji buvo tapusi beveik simboliu žemiškos Izraelio gerovės: izraelitai buvo įsitikinę, kad Dievas juos globoja ir visa tai tvers amžinai. Tačiau Jėzus kalbėjo, kad iš šios šventovės liks tik griuvėsiai ir tai įvyko. Romėnai užėmė Jeruzalę ir šventyklą sugriovė – būnai yra išlikusi tik Raudų siena.

Mūsų laikais New Yorko dangoraižiai milijonams amerikiečių taip pat buvo tapę jų žemiškos gerovės simboliu. Tačiau užteko kelių teroristų, kad jis pavirstų griuvėsių krūva, palaidojusia po savi tūkstančius žmonių. Tai iškalinga pamoka, kad šioje žemėje nevalia sudėti vilčių į žmogaus rankų darbus, nors jie atrodytų ir galintys atlaikyti visus išbandymus.

Jėzus kalbėjo apie kitus ženklus, liudysiančius laikų pabaigą – karus, žemės drebėjimus ir badmečius. Lietuva yra iš tų laimingųjų kraštų, kur žemė niekuomet nedrebą, nors karai jos neaplenkė. Mūsų planetoje badaujantys gyventojai skaičiuojami milijonais, todėl Dievo žodis skelbia, kad toks beširdis pasaulis neturi ateities.

Tai, kas neseniai įvyko Filipinuose, buvo baisiau už žemės drebėjimą ir karus. Nepaprasto galimumo taifūnas sulygino su žeme miestų ir kaimų gyvenvietes, nusinešdamas tūkstančių žmonių gyvybes, o likusius palikdamas alkanus po atviru dangumi. Mokslininkai pranašauja, kad dėl neatsa-

Drąsa, liudijimas ir ištvermė

ARKIVYSK. SIGITAS TAMKEVIČIUS

kingos žmonių veiklos šylant žemės klimatui panašių stichijų tik daugės. Dievo žodis primena, kad visa tai yra artėjančios laikų pabaigos ženklai.

Tačiau matomi kataklizmai nebus vieninteliai pasaulio pabaigos ženklai. Kristaus sekėjai patirs skaudžių persekiojimų. Šiandien matome krikščionis bėgančius iš Egipto, Sirijos ir kitų islamiškų valstybių, kur jie tiesiogiai yra žudomi, o bažnyčios griauamos.

Šiandien prievarta įgyja rafinuotas formas ir prisidengia net žmogaus teisėmis. Jau sulaukėme meto, kai už pasakymą, kad elgtis prieš žmogaus prigimtį yra nuodėmė, esame laikomi homofobais, pažeidžiančiais prigimtinės moralės nesilaikančių žmonių teises. Artėja laikas, kai už tai žmonės bus baudžiami. Šiandien tai jau vyksta kai kuriose Amerikos valstijose ir šios nuostatos sparčiai skina kelią Europoje. Kas šiandien atrodo dar kaip košmariškas sapnas, netolimoje ateityje žada tapti tikrove, nes net kai kurie mūsų atstovai Europos Sąjungos Parlamente šias nuostatas palaiko. O Dievo žodis skelbia, kad pasaulis, nesilaikantis prigimtinių dėsnių, artėja į neišvengiamą pabaigą.

Karai, badas, žemės stichijų siautėjimas ir žmonių nešama prievarta natūraliai mus gąsdina, tačiau Jėzus liepia nebijoti ir pasitikėti Dievu: „Vis dėlto nė plaukas nuo jūsų galvos nenukris.”

Jėzus sako, kad įsigalėjus neteisybei „daugelio meilė atšals. O kas ištvers iki galo, bus išgelbėtas” (Mt 24, 12–13). Mes buvome liudininkai, kaip per sovietmetį, varžant tikėjimo laisvę arba būnai, žmonėms patiriant visokių neteisybių, jų meilė atšala, nes pradeda atrodyti, kad Dievas tarsi nemato

daromų skriaudų. Jėzus ragina ištverti. O kaip šio paraginimo ištverti reikia visiems, kurie dėl patiriamų neteisybių linę panirti į depresiją.

Apaštalas Paulius prie Jėzaus raginimo būti drąsiems ir ištverti dar pridėda labai reikalingą paraginimą darbuotis. Jis sako: „Mes girdime, jog kai kurie jūsiškai tinginiauja, nieko neveikia, tik smalsauja. Tokiems žmonėms mes įsakome ir juos raginame Viešpatyje Jėzuje

Kristuje ramiai dirbti ir valgyti pačių pelnytą duoną” (2 Tes 3, 11–12).

LAIŠKAI

„KAI VIENĄ NAKTĮ DANGUJE IŠVYSITE NEPAPRASTĄ ŠVIESĄ...”

(Fatimos pranašystė)

Perskaičiusi Vyto Stanevičiaus straipsnį „Draugo” spalio 12 d. numeryje, „2013 m. spalio 13-osios konsekracijos reikšmė”, prisiminiau šiuos įvykius. 1938 m. gyvenau Tauragėje. Namas buvo Bažnyčių gatvėje prie pat gatvės. Šaligatviu eidamas pro šalį pasibeldė į langą vyresnės klasės mokinys Likanderis. Kvietė eiti į lauką pasižiūrėti nepaprasto reginio.

Išėję pamatėme šiaurės pusėje arčiau horizonto nepaprastą raudonos ugnies reginį. Šiaubą keliantis vaizdas lyg kovojo, kunkuliavo kaip verdantis puodas. Žiauriai atrodė. Nors buvo toli, aiškiai matėsi. Nuo mūsų išėjimo į lauką, regėjome apie dešimt, penkiolika minučių. Drebėjau ne tik dėl sauso šalto oro, bet ir dėl to vaizdo, kuris iki šios dienos yra mano akyse. Vaizdas paskui blėso. Matėme jį šeši asmenys.

Julija Butkutė-Smilgienė

Chicago, IL

(tuometinės 6-tos kl. gimnazistės prisiminimai)

SVEIKI!

Atsiliepiu į jūsų konkursą. Man labai patiko J. Rapšio „Agadir: legionieriaus Simulio senajame Maroke”. Tačiau per metus būta daug įdomių straipsnių. Išskirčiau kažkada pavasarį skelbtą R. Lapo ciklą apie Vasario 16-osios akto signatarų žmonas („Už kiekvieno didžio vyro – didi moteris”). Pasirašęs savo atmintyje, prisiminčiau ir daugiau įdomių straipsnių. Žinoma, lengviau prisiminti tuos, kurie buvo neseniai.

Pagarbiai,

Darius Šileika

Mundelein, IL

Laiškų ir nuomonių kalbos stiliaus redakcija netaiso

PANEIGIMAS IR ATSIPRAŠYMAS

Š. m. spalio 24 d. laidoje R. M. Lapo straipsnyje „Nusikaltėlių finansininką Aleksą Spirikaitį sučiupo” pateikta informacija, siejanti fiziko Tado Bartkaus asmenybę su finansiniais nusikaltimais kaltinamu Spirikaičiu, buvo paremta nepagrįstais gandai ir yra klaidinga.

Pripažįstame, kad neatsakinga buvo pasikliauti privačių šaltinių informacija, jos nuodugnai neįstyrus ir nepatikrinus.

Autorius ir redakcija Tado Bartkaus nuoširdžiai atsiprašo.

Seikiname Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos (ALIAS) ilgametį valdybos narį, „Technikos žodžio” redaktorių, architektą Vytautą Pesecką garbingo jubiliejaus, 90-ojo gimtadienio proga.

ALIAS valdyba

Vienas – du – trys..., kuris įdomiausias šių metų rašinys?

Dalyvaukite įdomiausio 2013 m. „Drauge” paskelbto straipsnio konkurse. Siūlykite iki **gruodžio 20 d.** **tel.: 773-585-9500** arba el. paštu: **redakcija@draugas.org.**

„Draugo” prenumeratoriai gali skaityti **„DRAUGĄ”** internete be jokio papildomo mokesčio. Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai: **administracija@draugas.org** ir gauti „log in” bei slaptažodį. Skaitykite „Draugą” greičiau!

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532. Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284 Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$150.00. Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5532

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD) – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame.

„Draugo” prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr.redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome prisiklipti kopiją.

El. paštas:

redakcija@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

JAV mini 50-ąsias JFK nužudymo metines

Lapkričio 22 d. Jungtinėse Valstijose buvo minimos prezidento John F. Kennedy nužudymo – tamsaus momento šalies istorijoje, kurį daugelis dar labai gerai prisimena, – 50-osios metinės. Skambėjo bažnyčių varpai, iki pusės stiebo buvo nuleistos vėliavos, padėti vainikai, giedojamos giesmės. Miestuose ir miesteliuose žmonės prisiminė charizmatiškąjį prezidentą, kurio pakili retorika žmones įkvėpia ir dabar.

Nurodydamas nuleisti vėliavas iki pusės stiebo, prezidentas Barack Obama išvakarėse priminė J. F. Kennedy lyderystę per Kubos raketų krizę, jo Šaltojo karo kalbą „Ich bin ein Berliner“ padalytame Berlyne ir pastangas ginti afroamerikiečių bei moterų teises.

„Šiandien ir ateinančiais dešimtmečiais neškime jo palikimą, – proklamacijoje rašė B. Obama. – Sutikime šiandienos išbandymus pasikviesdami dvasią, kurią jis įkūnijo, – tą bebaimį, greit atitiesiantį, unikaliai amerikietišką charakterį, kuris visuomet skatino mūsų šalį eiti į priekį nepaisant sunkumų, patiems rašyti savo likimą ir iš naujo perkurti pasaulį“.

J. F. Kennedy balsas nepradingo istorijos puslapiuose ir vis dar yra girdimas daugybei amerikiečių.

„Neklauskit, ką jūsų šalis gali padaryti dėl jūsų, klauskit, ką jūs galite padaryti dėl savo šalies“, – ragino jis amerikiečius per savo inauguracijos kalbą 1961 metų sausio 20 dieną.

Jis nebaigė savo pirmosios kadencijos – 46 metų buvo nušautas, kai 1963 metų lapkričio 22-ąją važiuojo per Dallasą atviru limuzinu. Neištėsėtas J. F. Kennedy pažadas tapo prarasto politikos kilnumo simboliu.

Jis buvo prezidentas, kuris iškėlė šaliai didingus tikslus, pavyzdžiui, išlaipinti žmogų Mėnulyje, „ne dėl to, kad juos pasiekti lengva, o dėl to, kad juos pasiekti sunku“.

Jis pareiškė: „Mes būsime prisimenami ne dėl savo pergalių ar pralaimėjimų mūsų ar politikoje, o dėl savo indėlio į žmogaus dvasią“.

Trečiadienį, lapkričio 20-ąją, B. Obama gyrė nužudyto prezidento politinį palikimą per ceremoniją Baltuosiuose rūmuose, kurios metu Prezidento laisvės medalis buvo įteiktas 16-ai amerikiečių, už jų indėlį įvairiose srityse, pradedant sportu ir pramogų pasauliu, baigiant mokslu ir valstybės tarnyba.

Ši medali, kuris yra garbingiausias JAV apdovanojimas, teikiamas civiliams asmenims, demokratas J. F. Kennedy įsteigė likus mažiau nei metams iki mirties.

„Praėjus penkiems dešimtmečiams John F. Kennedy, kaip ir būdamas gyvas, atstovauja būsimosioms kartoms“, – sakė B. Obama, kuriam buvo dveji, kai JFK buvo nužudytas.

Pasitikdama nužudymo metines visuomenė ir žiniasklaida paniro į apmąstymus apie nebaigtą 35-ojo Amerikos prezidento kadenciją, jo tragedijos paliestą šeimą ir išimtiną laikotarpį praėjusio amžiaus septintojo dešimtmečio pradžioje, kai JFK politinė žvaigždė ryškiai švietė tarptautinėje arenoje.

J. F. Kennedy buvo ketvirtasis JAV prezidentas, kuris neteko gyvybės užimdamas valstybės vadovo postą, tačiau tik jo nužudymo akimirka buvo nufilmuota.

Sukrečiantis nusikaltimas ir šokiruojantys vaizdai, kuriuose matyti siaubo apimta stilingoji prezidento žmona Jackie Kennedy su kruvinu rožinės spalvos „Chanel“ kostiumėliu, pribloškė pasaulį ir traumavo šalį.

Sąmokslų teorijos

Iki pat šių dienų esama daug žmonių, kuriems sunku patikėti, jog tokį, regis, pamišėlišką poelgį, galėjo įvykdyti vienas asmuo – 26 metų Lee Harvey Oswald, buvęs JAV karinio jūrų laivyno pėstininkas, kuris buvo pabėgęs į Sovietų Sąjungą ir kurį laiką ten gyveno, bet vėliau sugrįžo.

Prezidentas John F. Kennedy su žmona ir Texaso gubernatoriumi John Connally važiuoja per Dallasą kelios akimirkos prieš Kennedy nužudymą 1963 m. lapkričio 22 d.

Reuters nuotr.

Pagal oficialią versiją, jis iškišo šautuvą pro Texaso knygų saugyklos šeštojo aukšto langą ir paleido šūvius į prezidento automobilį kortežą.

Vis dar gajos sąmokslų teorijos, esą L. H. Oswald buvo apkaltintas nepagrįstai arba priklausė didesnei grupei sąmokslininkų, įkvėpė ne vieną romaną ir kino filmą.

Nors apie jaunąjį prezidentą jau yra išleista maždaug 40 tūkst. knygų, šiame knygynuose pasirodė dar dešimtys naujų, be to, turi būti parodyti dar mažiausiai du televizijos serialai.

Kai kuriose istorijose pasakojama apie jo užkulisinį gyvenimą metais apipintoje šeimoje, įskaitant ir daugelį santuokinės neištikimybės atvejų.

Kitose dėstomos sąmokslų teorijos dėl jo mirties, o vienoje net rašoma, kokia būtų buvusi Amerika šiandien, jei jis būtų likęs gyvas.

Penkiasdešimtųjų JFK nužudymo metinės pa-

minėtos virtine didžiulių ir mažų, viešų ir privačių, atminimo pagerbimo ir sąmokslų teorijų skleidimo renginių. Daugiausiai jų vyko trijuose miestuose – Kennedy šeimos bastione Bostone, Washingtone, kur JFK buvo Baltųjų rūmų šeiminkas, ir Dallase, kuris jis buvo nužudytas.

Dallase, kur J. F. Kennedy nostalgija tebėra vienas pagrindinių turizmo ramsčių, 12:30 val. p. p., kai aną lemtingą dieną nuaidėjo šūviai, skambėjo varpai, o prezidento žūties vietoje Dealey aikštėje įvyko ceremonija.

Dallase esančiame Texaso kino teatre buvo rodomas filmas „War is Hell“, kurį L. H. Oswald žiūrėjo, kai buvo areštuotas, o aeronautikos muziejuje buvo galima apžiūrėti kopiją lėktuvo, kuriame viceprezidentas Lyndon Johnson davė prezidento priešaišką, kad galėtų pakeisti nužudytą JFK.

J. F. Kennedy bibliotekoje Bostone atidaryta nauja paroda, kurioje eksponuojami įvairūs daiktai iš prezidento laidotuvių, skamba muzika ir ištraukos iš jo kalbų. Menkių kyšulio pakrantės mieste, netoli kurio vis dar atostogas leidžia JFK šeima, prie parduotuvių ir Kennedy muziejaus iškeltos juodos vėliavos, buvo aukojamos gedulingos mišios.

Washingtono gedulingos Mišios vyko Šv. Apaštalo Mato katedroje, o John F. Kennedy vaizduojamo meno centre prie jo biusto buvo padėtas vainikas ir surengta diskusija apie prezidento palikimą, po kurios įvyko klasikinės muzikos koncertas.

Muziejai, bibliotekos, mokyklos ir bažnyčios visoje šalyje taip pat pagerbė nužudytą prezidentą parodomis, paskaitomis ir įvairiais atminimo renginiais.

BNS

Jungtinės Valstijos penktadienį minėjo 50-ąsias prezidento John F. Kennedy mirties metines. EPA-ELTA nuotraukos

TELKINIAI

Lemont, IL

Išeivijos šokėjai jau repetuoja 2014 m. Dainų šventės šokius

DANGUOLĖ VARNIENĖ

Lapkričio 9–10 dienomis PLC Lemonte įvyko Lietuvių tautinių šokių instituto (LTŠI) surengti Tautinių šokių kursai. Susipažinti su 2014 m. Dainų šventėje Lietuvoje išeivijai skirtu repertuaru susirinko daugiau nei 40 šokių entuziastų. Galime pasidžiaugti, kad išeivijos šokėjų registracija baigta ir pasiruošimas šventei jau vyksta.

Danguolė Varnienė, PLB paskirta išeivijos šokėjų registracijos koordinatore, pranešė, kad iš Šiaurės Amerikos grupių į 2014 m. Dainų ir šokių šventę „Čia mano namai“ vyks apie 250 šokėjų. Entuziazmas ir net skaičiai, atrodo, toliau auga. Kartu su Šiaurės Amerikos, Pietų Amerikos ir Europos šalių šokėjais mūsų gali būti beveik 500! Tai nuostabu! O jeigu pasiseks ir Australijai prisijunti prie šio būrio, tai užtikrintai parodysime mūsų pasididžiavimą būti lietuviais svetimoj šaly. Jau šeštą kartą išeivijos šokėjai, pasklidę po platų pasaulį, susijungs su Lietuvos šokėjais. Šokių dienos programa Vilniuje – liepos 5 d.

Bet kokiai šventei nepamainoma pasiruošimo dalis yra kursai. Šokių kursuose mokytojai gali išmokyti paskirtus šokius, suderinti judesius, gauti tikslią informaciją, be to, tai yra puiki proga pabendrauti tarpusavyje. Surinkti vadovus į vieną vietą ne taip lengva, tačiau padėjo tradicija. LTŠI valdyba sušaukė savo narius ir draugus į dviejų dienų seminarą. Atskubėjo kursantai iš Kanados, Čikagos, JAV rytinio pakraščio ir net iš Californijos.

Violeta Fabianovich, ilgametė Čikagos „Grandies“ vadovė, pasiruošė vesti kursus bendraudama su šokių dienos meno vadovu iš Lietuvos Vidmantu Mačiulskiu. Koks netikėtumas buvo visiems, kai pats kūrėjas atvyko į Ameriką ir pamokė dviejų savo sukurto naujų šokių. Violetos iniciatyvą pakviesti Mačiulskį palaikė JAV LB Krašto valdybos pirmininkė Sigita Šimkuvienė, pasiūliusi LB (bei kitų geradarių rėmėjų) paramą. Kursuose matyti patį Šokių dienos meno vadovą, pristatantį savo sukurto scenarijų ir viziją buvo nepakartojamas dalykas. Visi jautė, kad sėkmingi kursai buvo pats geriausias įkvėpimo šaltinis ruoštis ir repetuoti toliau.

Kursų atidaryme LTŠI pirmininkė Danguolė Varnienė pasveikino visus ir pristatė JAV LB Krašto valdybos pirmininkę Sigitą Šimkuvienę bei Kultūros tarybos pirmininkę Rūtą Pakštaitę Cole. Visus susirinkusius sveikino būsimosios XV Šokių šventės meno vadovas iš Bostono Tomas Mikuckis, pranešdamas, kad sutartis su Baltimorės stadionu dėl 2016 metų Šokių šventės pravedimo jau pasirašyta. Kursų atidaryme apsilankė ir „Dainavos“ meno ansamblio vadovas Darius Polikaitis. Jis papasakojo apie pasiruošimą 2015 m. Dainų šventei Čikagoje.

Jau tiek metų lietuviški šokiai ir dainos jungia mus visus!

Vidmantas Mačiulskis pristatė savo Šokių dienos scenarijų, pavadintą „Sodauto“. Nekantravome išmokyti jo du naujus šokius sukurtus šiai šventei: *Lėk gervę* ir *Trejinis Susuktinis*. Juos sklandžiai šokti išmokome pirmą kur-

2013 m. kursantai su šokių vadovais. Vidury – V. Fabianovich, V. Mačiulskis, D. Varnienė, R. Grybauskas. R. Grybausko nuotraukos

sų dieną.

Antrą dieną kursantai lankėsi šv. Mišiose, prisimindami jau iškeliavusius artimuosius ir šokių meno vadovus, tarp jų buvusią LTŠI garbės narę, a. a. Aleksandrą Sagienę, kuri, eidama 97-uosius metus, neseniai mirė Clevelande. Sekmadienio pamokose visi toliau tobulino žingsnius šokdami mėgstamus, gerai pažįstamus šokius: *Subatėlę*, *Gyvatarą*. Išmokom naujus *Suktinio* variantus ir šokį *Pučia vėjas*. Pastarąjį šokį sukūrė mūsų išeivijos choreografė Genovaitė Breichmanienė. Tas šokis yra specialiai įtrauktas į išeivijos dalį – su tais judesiais „mes atplauksime į tėvynę Lietuvą!“.

Baigiant antros dienos programą, žiūrėjome V. Mačiulskio atvežtą video filmą apie neseniai Marijampolėje įvykusią šventę. Stebėjome, kaip Lietuva ruošiasi didžiajam kitų metų įvykiui.

Išeivijos grupės ne pirmą kartą turi progos įsijungti į milžinišką šokių mozaiką Lietuvoje (vykome į Dainų ir šokių šventes 1994, 1998, 2003, 2007, 2009 m.). Organizuoti tokias didžiules Šokių šventes nėra lengva Lietuvai, o ir mums nėra paprasta į jas nuvykti. PLB pirmininkė Danguolė Navickienė ir LLKC pirmininkas Saulius Liausa pradėjo visus judinti jau prieš metus. Vis dėlto lieka klausimas: „O kaip su tais šokių entuziastais, kuriems šį kartą nepasiseks nuvykti į šventę Lietuvoje?“ Atsakymas: „Nenusiminkite!“ Bus kitų progų susieiti, bendrauti, šokti ir dainuoti kartu! Pasizymėkite kalendoriuose, kad JAV ir Kanados X Dainų šventė vyks Čikagoje 2015 m., o XV Šokių šventė Baltimorėje – 2016 m.

Lietuvių tautinių šokių institutas dirba metai iš metų, kad gyvuotų šokėjai, jų mokytojai, kad mes vieninai galėtume susiburti į didelį šventinį paveikslą. LTŠI skatina, kad mokytojos ir vadovai vieningai dirbtų ir toliau. Malonūs, darbingi, nuoširdūs santykiai užtikrina vilčių išsipildymą ir suteikia mums visiems pasitenkinimo.

Apsilankykite LTŠI tinklalapyje ir sužinosite apie mūsų veiklą www.lttsi.org. Informacijos apie šventę Lietuvoje rasite: www.llkc.lt

Danguolė R. Varnienė – LTŠI pirmininkė, Los Angeles jaunimo ansamblio LB „Spindulys“ vadovė.

Lietuvos choreografas V. Mačiulskis moko savo kompoziciją „Lėk gervę“

LTŠI valdyba su 2014 m. Dainų šventės vadovais (iš k.): Daina Žemaitaitytė, Gintaras Grinkevičius, Violeta Fabianovich, Vidmantas Mačiulskis, Danguolė Varnienė, Tomas Mikuckis, Vida Brazaitytė.

Rašytoja Rūta Šepetys – Balzeko lietuvių kultūros muziejaus „Metų žmogus“

„Metų žmogaus“ pokylis įvyks gruodžio 7 dieną, 6 val. vakaro Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, 6500 S. Pulaski Rd., Čikagoje. Po iškilmingos vakarienės – šokiai. Aprangos kodas – 'Black Tie Optional'.

Bilietus galima įsigyti telefonu 773-582-6500 arba www.balzekasmuseum.org

Lietuvių kilmės amerikiečių rašytojos Rūtos Šepetys romanas „Tarp pilkų debesų“, kuriame pasakojama apie Lietuvos gyventojų trėmimą į Sibirą, atkreipė pasaulio visuomenės dėmesį į Lietuvos istoriją. Romanas tapo „New York Times“ bestseleriu ir pripažintas įsimintiniausia 2011 metų knyga, kuri šiuo metu jau yra išversta į 26 kalbas ir išleista daugiau nei 40 šalių.

Mes tikime Lietuvių Fondo veikla

Kasmet į Lietuvį Fondą (LF) su įvairiais pasiūlymais, siūsdami aukas ar įsteigti fondelį, administruojamą LF, kreipiasi ne vienas žmogus. Šiomet tarp tokių besikreipiančiųjų buvo ir Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) komisijos pirmininkas, Lietuvos Respublikos garbės konsulas Aspen, CO, dr. Jonas Prunskis kartu su žmona dr. Terri Prunskis. Jie pasiūlė LF paskelbti Dr. Jono ir dr. Teri Prunskių „Atitikimo dovanos“ lėšų rinkimo vajų (The Drs. Jonas and Terri Prunskis matching gift drive). Apie šį J. Prunskių šeimos sumanymą ir kalbamės su Jonu Prunskiu.

– Ką Jums ir Jūsų šeimai reiškia aukojimas? Ar esate LF narys?

– Sakoma, kad aukodamas žmogus ne tik padeda kitiems, bet ir praturtėja pats. Mes su Terri esame Lietuvių Fondo nariai, tad norime paskatinti visus dalyvauti labdaringoje veikloje. Ir nebūtinai remti tik šią garbingą organizaciją. Kiekvienas gali pasirinkti, kokiai lietuviškai organizacijai – ateitininkams, skautams ar dar kuriai nors – padėti. O gal kas norės paremti šokių ar dainų šventes? Puiku. Jei norime išlikti svečioje šalyje lietuviais, turime remti vienas kitą, aukotis vieni dėl kitų.

– Jei gerai suprantu, tokiu savo pasiūlymu nutarėte paskatinti žmones aktyviau aukoti LF. Paskelbdamas dr. Jono ir dr. Terri Prunskių „Atitikimo dovanos“ lėšų rinkimo vajų parodėte, kad Jums svarbu, jog LF išsilaikytų. Kodėl?

– Esu įsitikinęs, kad LF svarbu išlaikyti, kaip svarbu išlaikyti ir kitas lietuviškas organizacijas. Lietuvių Fondas yra organizacija, kurios pagrindinis tikslas – išlaikyti ir remti lietuvišką kultūrą, švietimą, lietuviškos veiklos centrus Jungtinėse Amerikos Valstijose, Lietuvoje ir visame pasaulyje. Mes su žmona Terri tikime Fondo veikla ir jo pirmininku Mariumi Kasniūnu, todėl jam ir aukojame.

– Savo laiške LF rašote, kad iš savo paaugotų pini-gų norite įsteigti net tris dr. J. ir T. Prunskių fondelius, kuriuos administruos Lietuvių Fondas. Gal jau esate numatę, kokie tai bus fondeliai?

– Mes apie tai nemažai kalbėjome ir esame kai ką numatę, tačiau tiksliai, kokie fondeliai bus įsteigti, pasakysime 2014-aisiais.

– Ilgą laiką JAV lietuviai Jus pažinojo kaip gerą skausmo medicinos specialistą (net 6 kartus patekote į geriausiųjų šių specialistų sąrašą), tačiau popieriaus lape reiktų nemažai vietos ir Jūsų lietuviškos veiklos titulams išvardinti. Kuo Jus, žinomą gydytoją, kuriam, atrodo, nieko netrūksta, traukia lietuviška veikla?

– Gražų įsitraukimo į lietuvišką veiklą pavyzdį mačiau savo šeimoje. Drąsiai galiu pasakyti, kad meilė Lietuvai gimė būtent šeimoje. Mačiau, kiek

Dr. Terri ir Jonas Prunskiai savo antikvariniame „Porsche“.

daug lietuviškoje veikloje dirbo šviesaus atminimo mano mama dr. Albina Pundytė-Prunskienė. Be visų kitų lietuviškų darbų ji yra Lietuvos našlaičių globos komiteto steigėja.

Plačiai savo mecenatoriška veikla buvo išgarsėjęs ir mano dėdė prelatas Juozas Prunskis, visą savo gyvenimą pašventęs Dievui ir Lietuvai. Jų darbai įvertinti ir Lietuvoje – abu jie buvo apdovanoti Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino ordinu. Atsimenu, kai mama, lipdama į sceną atsiimti apdovanojimo, man tyliai pasakė: „Jie žino tikrai mažą dalį mano darbų.“ Iš jos išmokau, kad aukoti reikia tyliai ir iš širdies.

Žinoma, nemažai meilės Lietuvai įskiepijo man ir mano seneliai, Sibiro tremtiniai. Dažnai pagalvoju, kiek jie daug kentėjo. Džiugu, kad šiandien matome Lietuvą išsivysčiusią, laisvą šalį kitų Europos šalių apsuptyje.

Šį kartą viešai skelbiamas „Atitikimo dovanos“ vajus man ir mano žmonai Terri yra neįprastas. Ne kartą esame žmonėms padėję, ne kartą aukoję, tačiau tą daugiausia darydavome tyliai, garsiai nesi-skelbdami. Apie mūsų labdaringus darbus žinodavo tik tie, kam reikėjo žinoti.

– Gerb. Jonai, turite daug įvairiausių pareigų ir vardų. Kurios Jums mieliausias? Kurios sunkiausias?

– Galima sakyti, kad ir sunkiausias, ir mieliausias yra... tos pačios. Priklauso nuo to, kaip pažiūrėsi. Savo lietuviškoje veikloje išskirčiau atsakingiausias pareigas – esu išrinktas Lietuvos Respublikos Seimo/Pasaulio Lietuvių Bendruomenės komisijos pirmininku. Ne mažiau svarbios ir atsakingos Lietuvos garbės konsulo Aspen, Colorado, pareigos. Dažnus skrydžius iš Čikagos į Aspen taip pat galiu priskirti ir prie sunkiausiųjų, ir prie mieliausiųjų mano pareigų.

Su malonumu einu ŠALFASS (Šiaurės Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos) Slidinėjimo skyriaus pirmininko pareigas.

Jei pažiūrėsime iš profesinės pusės – su žmona Terri esame didžiausios intervencinio skausmo gydymo klinikos „Illinois Pain Institute“ Čikagoje savininkai, ir čia man tenka eiti atsakingas vyriausiojo gydytojo pareigas. Tas darbas mielas širdžiai, tačiau taip pat nelengvas.

Neseniai mano pagrindinės ligoninės – Northern Illinois Medical Center, kurioje aš dirbu, Skyrimo (Nominating) komitetas pranešė visiškai man netikėtą naujieną: esu jų išrinktas šios ligoninės vyr. gydytoju ateinantiems dvejiems metams. Tai taip pat didelė atsakomybė.

– Kokia įprasta Jūsų diena? Kam skiriate daugiausia laiko?

– Mano diena dažniausiai prasideda telefoniniais pokalbiais su Lietuva. Toliau – darbas prie kompiuterio. Reikia atsakyti į gautus laiškus, rūpintis savo klinikos bei medicinine veikla, lietuviškais bei konsuliniais darbais.

Su pacientais paprastai dirbu 3 dienas per savaitę, o kitą laiką skiriu savo – vyr. gydytojo – pareigoms, reikia gi ir administracinį darbą nudirbti.

Domiuosi sportu, seku sportinius įvykius, pats bent 3 kartus per savaitę sportuoju.

Laiko reikia skirti ir šeimai bei draugams. Nuolat susirašinėju su savo vaikais, kurie šiuo metu mokosi Rytų pakrantėje esančiuose universitetuose: Vytautas Harvard University, Cambridge, MA, o Kristina-Bard College, New York, NY.

– Ne paslaptis, kad Jūsų žmona Terri – ne lietuvė, tačiau Jūsų vaikai kalba lietuviškai. Kaip Jums pasisekė savo šeimą „pasukti“ lietuviybės keliu?

– Nieko nereikėjo „pasukti“. Dar prieš vestuves mano žmona suprato, kokia svarbi man lietuviybė. Kalbėjome ir apie tai, kad mūsų vaikai kalbės lietuviškai. Terri tam pritarė, jai lietuviybė taip pat svarbi. Aš pats, kol vaikai nepradėjo lankyti darželio, namuose su vaikais kalbėjau tik lietuviškai. Kai jie pradėjo lankyti lituanistinę mokyklą, tikrindavau, ar jie paruošė pamokas, o jei reikėdavo, tai ir padėdavau jas ruošti.

Esu be galo dėkingas savo žmonai, kuri, nesuprasdama, ką aš kalbu su vaikais, vis tiek skatino juos lankyti lituanistinę mokyklą, pritarė mano lietuviškai veiklai. O ir pati Terri truputį išmoko lietuviškai.

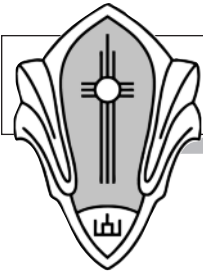
Vaikų lietuviškam auklėjimui daug įtakos turėjo ir tai, kad jie, kaip ir aš, priklauso puikiai Šiaurės Amerikos ateitininkų organizacijai. Mūsų vaikai ne kartą lankėsi Lietuvoje. Jie ten daug yra pamatę – nuo našlaičių namų iki prezidento kabineto. Pabuvojo ir Seimo rūmuose, kur aš dirbu.

– Ačiū už pokalbį.

Kalbino **Laima Apanavičienė**

Dr. Jonas Prunskis ir Marius Kasniūnas.

IŠ ATEITININKŲ GYVENIMO

Redaktorė Vida Kuprytė • El. paštas: draugasateitis@gmail.com

KRISTUS KARALIUS

**Kviečiame ateitininkus prasmingai laukti Kristaus –
nuo Kristaus Karaliaus šventės iki Kalėdų**

**Spausdiname šią vasarą mirusio dvasios vado kun.
Kęstučio Trimako anksčiau paskelbtą nuoširdų raginimą.**

TIKIME KRISTŲ IR JAM PASIŠVENČIAME

*„Aš tam esu gimęs ir atėjęs į šį pasaulį, kad liudyčiau tiesą.
Kas tik brangina tiesą, klauso mano balso.“
(Kristus Pilotui, Jn 18, 37)*

Brangūs Broliai ir Sesės Kristuje,

Kristaus Karaliaus šventė – tai tradicinė ateitininkų šventė. Joje mes išpažįstame Jėzų Kristų esant mūsų širdžių Karaliumi. Kristus prisipažino Pilotui ir tuo pačiu visiems žmonėms, kad Jis yra Jo atnešą tiesą brangi-nančiųjų Karalius.

Kristaus Karaliaus šventė Tikėjimo metais yra ypač reikšminga. Tikėjimas yra atsiliepiamas į Kristaus tiesos liudijimą. Advento laikų vėl laukiame mūsų ateisiančio Tiesos Karaliaus, mūsų Išganytojo, mūsų Dievo, Šviesos Atnešėjo.

Gruodžio 22 d., Čikagoje švęsime mūsų ateitininkiškos šeimos Kūčias. Tai Kristaus ir mūsų šventė. Joje daug šilumos ir jaukumo. Tie jausmai priartina mus prie Jo. Tai tinkamas laikas išreikšti savo tikėjimą Juo ir pasišventimą Jam. Tad tojo sekmadienio Mišių metu Jam išpažinsime savo tikėjimą ir Jam pasiaukosime.

Kviečiu kiekvieną jūsų asmeniškai, o taip pat ir bendrai, ypač savo vietuose, likusiu laiku iki šv. Kalėdų, tam tikėjimo išpažinimui ir Jam pasišventimui pasiruošti nuoširdžia malda ir atitinkama veikla.

Kun. Kęstutis A. Trimakas

Moksleivių Ateitininkų Žiemos kursai

Registracija prasidėjo

Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Centro valdyba ruošia Ateitininkų pasaulėžiūros Žiemos kursus ALRKF stovyklavietėje Dainavoje nuo š. m. gruodžio 26 d. iki 2014 m. sausio 1 d. Į kursus kviečiami moksleiviai, lankantys gimnazijos 9–12 skyrius. Nedelsiant registruokitės internetu mesmas.org

Parama Rytinio pakraščio moksleiviams

Boston ateitininkai parems išlaidas tiems, kurie gyvena New England valstijose ir norėtų Žiemos kursuose dalyvauti. Susidomėję moksleiviai kviečiami kreiptis į Andrių Kazlauską andrius_namie@yahoo.com, Tomą Girnių tomasgirnius@gmail.com ar Mirgą Girniuvienę mgirnius@hotmail.com.

Ateitininkų federacijos kongresas

Šaukiamas VII-asis Ateitininkų federacijos kongresas, skirtas paminėti ateitininkijos atsikūrimo Lietuvoje 25-ąsias metines. Kongresas vyks Vilniuje, 2014 m. liepos 12–13 d.

Knygų klubas Ateitininkų namuose

Ateitininkų namų knygų diskusijų būrelis rinksis trečiadienį, gruodžio 11 d., 10 val. ryto ir ketvirtadienį, gruodžio 12 d., 7 val. vak. Bus aptariama 2013 m. Nobelio premijos laureatės Alice Munro knyga „Runaway“. Diskusijos vyks lietuvių kalba. Visi kviečiami, net ir nespėjusieji knygą perskaityti. Jie ketinate dalyvauti, prašome pranešti iš anksto el. paštu: dainequinn@gmail.com arba įkalbėkite žinutę atsakove: 708-349-7403. Susirinkimas vyks Ateitininkų namuose 1380 Castlewood Drive, Lemont, IL.

Jaunieji pasisako

Čikagos Partizano Daumanto-Prano Dielininkaičio jaunųjų ateitininkų kuopos susirinkimai

Lietuvių kalbos svarba

Mūsų penkto skyriaus būrelis per lapkričio 3 d. susirinkimą diskutavo kodėl lietuvių kalba yra svarbi. Mes sutikome, kad lietuvių kalba leidžia mums lankyti vasaros stovyklas, ypatingai Dainavos stovyklą. Aš šią vasarą lankiau ne tik Dainavos stovyklą, bet ir Neringos ir skautų stovyklas. Man buvo labai smagu!

Susirinkime mes išvertėm angliškas dainas į lietuvių kalbą. Matas išvertė „Thrift Shop“ dainą. Paskutinis užsiėmimas buvo pasirodymas. Kiekvienas berniukas išrinko vieną daiktą iš dėžės, o mes visus išrinktus daiktus apvadinome.

Aldas Kriaučiūnas

Ruošiamės Kūčioms

Spalio 20 d. mūsų trečio skyriaus Ateitininkų būrelis susitiko atlikti Matulaičio misijai gerą darbėlį. Mes kartu sėdėjome per šv. Mišias. Po to mes dėjom Kalėdines plotkeles į vokus. Buvo smagu dirbti kartu.

Mano šeima švenčia Kūčias pas mano močiutę. Mes pradedam Kūčių vakarą malda, prisimindami mirusius šeimos narius ir po to pasveikindami vienas kitą, laužant plotkele. Aš prisiminsiu savo būrelio susirinkimą Kūčių vakarą. Gal tą plotkele, kurią aš laužysiu su šeima, aš ir įdėjau į voką?

Ona Kriaučiūnaitė

Čikagos Partizano Daumanto-Prano Dielininkaičio jaunųjų ateitininkų kuopos berniukai (iš k.): Jokūbas Dinsmonas, Matas Mikužis, Vėjas Čuplinskas ir Rytas Kulbis. Kuopos laužo metu Ateitininkų namų sodelyje, jaunieji ateitininkai prisiminė senas Vėlinių tradicijas.

Vyto Čuplinsko nuotr.

ateitininkų KŪČIOS

**Sekmadienį,
gruodžio 22 d., 1 val. p.p.
Jaunimo centre
5620 S. Claremont, Chicago**

Registruoja dr. Ona Daugirdienė
630-325-3277 arba odaugirdas@hotmail.com

Palikę žinutę, būtinai praneškite ir savo telefono numerį, kad būtų galima registraciją patvirtinti.

Visi – ateitininkai ir ne ateitininkai – kviečiami!

Mėgėjai, skambantys kaip profesionalai

2013–2014 metų Lietuvių meno ansamblio „Dainava“ sezono „viršukalnės“ – kalėdinis koncertas Marquette Parke gruodžio 21 d., dalyvavimas Donelaičio 300 metų gimimo sukakties šventėje kovo 9 d. (ją rengia Mažosios Lietuvos draugija Čikagoje) ir, žinoma, Dainų ir šokių šventė Lietuvoje liepos mėn. Kuo kvėpuoja, kaip šiems koncertams ruošiasi „Dainava“, kalbamės su ansamblio meno vadovu **Dariumi Polikaičiu**.

Darius Polikaitis su iš Clevelando atvykusi chorvedžiu Frank Bianchi.

– Dariau, ar jūs ruošiatės trims didiejiems artėjantiems pasirodymams lygiagrečiai, ar dabar susitelkiate į kalėdinį, po to imsitės Donelaičio ir Dainų šventės repertuaro?

– Veiklos metų pradžioje, pvz. rugsėjo mėnesį, ruošėmės visiems trims pasirodymams lygiagrečiai, nors, be abejo, didžiausią dėmesį skyrėm kalėdiniam koncertui, nes jis yra pirmutinis. Jau nuo lapkričio pradžios repeticijose skambėjo tikrai šio artėjančio koncerto kūriniai. Turiu prisipažinti, kad buvo truputį keista giedoti kalėdines giesmes dar lapams krentant!

– Papasakokite plačiau apie kiekvieną šią koncertų. Pirmiausia – ką išgirsime Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje gruodžio 21 d.?

– Gruodžio 21 d. ruošiamo choralinės muzikos koncertą ir apmąstymus Advento ir šv. Kalėdų proga, pavadintus „Naktį gimė kūdikis“. Tai bus panašu į Anglijoje išsivysčiusią gražią tradiciją, vadinamą „Lessons and Carols“. Ten, kelis vakarus prieš šv. Kalėdas, bažnyčiose chorai gieda kalėdines giesmes, o tarp giesmių skaitomos ištraukos iš Šv. Rašto. Mes tą tradiciją pritaikysim mūsų lietuviškos visuomenės poreikiams. Taigi, be Šv. Rašto skaitinių skambės ir lietuviškos poezijos ištraukos. O skaitinius apsups įvairūs choriniai kūriniai – tradicinės lietuviškos kalėdinės ir adventinės giesmės, grigaliniai choralai, klasikinė muzika, o taip pat ir šiuolaikiniai kūriniai chorui. Kviesime klausytojus stabtelėti ir muzikos garsuose pasisemti prieškalėdinės ramybės, susikaupimo, pajusti šv. Kalėdų stebuklo laukimą – žodžiu, pasiruošti artėjančioms šventėms. Kai kurios giesmės bus atliekamos *a capella* (t. y. be akompanimento), o kai kurias palydės kamerinis orkestras, kurį suburia smuikininkė Linda Veleckytė. Koncerte taip pat dalyvaus vargonininkas Ričardas Sokas.

– Programoje, be „Dainavos“, dalyvaus ir skaitovai – kas jie? Beje, ar taikote šio koncerto repertuarą prie ypatingos bažnytinės erdvės?

– Kai kuriuos skaitinius skaitys patys choristai, o kitus atliks įvairūs choro bičiuliai, mūsų mieli ilgamečiai talkininkai. Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje yra puiki akustika, ypač sakralinei muzikai. Nuoširdžiai dėkojame kunigui Jauniui Kelpšui už leidimą naudotis šiomis patalpomis. Repertuaras sąmoningai parinktas, kad maksimaliai pasinaudotume šios erd-

vės privalumais. Tad, pavyzdžiui, tokios giesmės kaip „Rasokit dangūs“, „Nakties tyloje“, „Mes girdėjom angelus“ turėtų puikiai čia nuskambėti. Kai kuriems kūriniams tokia akustika beveik būtina, kad kūrinys atsiskleistų visu savo grožiu. Turiu omenyje amerikiečio kompozitoriaus Eric Whitacre nuostabųjį „Lux aurumque“ („Auksinė šviesa“), Kristinos Vasiliauskaitės neilgą, bet stulbinančio grožio kūrinėlį „Agnus Dei“, ir Nijolės Sinkevičiūtės Naujaliao muzikos, Jasmanto poezijos ir liaudies kalėdinių dainų sintezę „Kalėdų maldos“. Planuojame pasinaudoti ir bažnyčios „vizualinėmis“ ypatybėmis. Tad choras dainuos iš bažnyčios priekio, o gal ir teks kai kuriems choristams lipti į balkonus virš altoriaus. Koncertas ruošiamas vakare, kad žvakėmis ir kitomis priemonėmis sukurtume tinkamą susitelkimo nuotaiką. Tuo pačiu noriu paminėti, kad koncerto metu bažnyčios aikštė ir visa apylinkė bus saugoma „Illinois Homeland Security“ tarnybos. Tai suorganizavo Lietuvių Bendruomenės Socialinių reikalų taryba.

– Kokią programą rengiate Donelaičio jubiliejui?

– Kovo 7–9 dienomis Donelaičio jubiliejų rengia Mažosios Lietuvos draugija, o pagrindinė varomoji jėga yra kun. dr. Valdas Aušra. Organizuojamos dailininkų paroda, mokslinė konferencija. O savaitgalį vainikuos koncertas/spektaklis, kuriame esame pakviesti dalyvauti ir mes. Renginio scenarijų kuria Lietuvoje gyvenanti režisierė Kristina Blockytė. Prieš kelias

dienas mus pasiekė džiugi žinia, kad renginyje sutiko dalyvauti teatro sambūris „Žaltvykslė“, kuriam vadovauja režisierė Ilona Čiapaitė.

– Kaip rengiatės Dainų šventei? Ar, būnant Lietuvoje, nematoma ir daugiau „Dainavos“ pasirodymų?

– Nekantriai laukiame 2014 m. Dainų šventės Lietuvoje, nes choristai dar dabar prisimena malonius išpučius iš paskutiniosios Dainų šventės 2009 metais. Pati šventė vyks birželio 28 d. Kaune, o liepos 2–6 d. Vilniuje. Mes dalyvausime Dainų dienos koncerte Vingio parke liepos 6 d. Tad nuo liepos 4 d. būsime užsiėmę repeticijose. O prieš tai planuojame šiek tiek koncertuoti, netgi suruošti jungtinį koncertą su vienu Lietuvos chorų. Tačiau planai dabar tik vystomi, tad kol kas negaliu konkrečiau papasakoti. Apie visa tai pranešime netrukus.

– Beje, kodėl jūs vadinatės ne „choru“, o „meno ansambliu“?

– Meno ansamblio vardas yra užsilikęs dar nuo pirmųjų „Dainavos“ dienų, kai 1945 m. ansamblis išsikūrė Hanau stovykloje, Vokietijoje. Tada kolektyve buvo ne tik choras, bet ir tautinių šokių ir liaudies instrumentų ansambliai. Tačiau per eilę metų instrumentai ir šokėjai „nubyrėjo“ – liko vien choras. Nors gal ir būtų logiška pakeisti „meno ansamblio“ pavadinimą (šis klausimas dažnai mums pateikiamas, ypač kai lankomės Lietuvoje), tradicijos dėlei to nesame padarę. Didžiojamės savo kolektyvo garbinga praeitimi – esame ilgiausiai gyvuojantis lietuviškas choras Šiaurės Amerikoje. O „lietuvių meno ansamblio“ pavadinimas mums nuolat primena šio kolektyvo pagrindinę užduotį – būtent lietuviško choralinio meno puoselėjimą.

– Ar „Dainava“ dalyvavo, ar planuoja dalyvauti chorų konkursuose – žinome, kad pasaulyje tokie vyksta.

– Chorų konkursai yra gana dažnas reiškinys Europoje ir kituose pasaulio žemynuose, kiek rečiau jie vyksta JAV ir Kanadoje. Nėra tekę chorui dalyvauti tokiuose konkursuose, nors pasitaikius progai jų ir nevengtumėme. Jaučiame, kad ir taip randame progų pristatyti lietuvišką choralinę muziką tarp amerikiečių. 2006 metais dainavome American Choral Directors' Association Central Division Convention „Heritage Night“, pristatydami Čiurlionio, Augustino, Govėdo ir Sinkevičiūtės muzikos programą amerikie-

čių chorvedžiams. Tais pačiais metais, kartu su Dupage Chorale atlikome Čiurlionio „De Profundis“ su pilnu simfoniniu orkestru. O praėjusiais metais kartu su kitais Čikagos apylinkės etniniais choralais dalyvavome Čikagos arkivyskupijos renginyje „One Sacred Communion“.

– Ko mes dar nežinome apie „Dainavą“?

– Nežinau, ar nustebinsiu skaitytoją kažkokiomis naujovėmis, bet labai šia proga noriu pasidžiaugti mūsų (t. y. mano ir choristų) bendru darbu. Jaučiu, kad choras nuolat stiprėja, ne tik skaičiais (beje, šį rudenį sulaukėme net 15 naujų narių!), bet ir atlikimo kokybės prasme. Tai reikalauja choristų laiko, pasišventimo ir pasiaukojimo. Pavyzdžiui, prieš savaitę suruošėme seminarą (angliškai vadinamą „workshop“). Į Čikagą pasikvietėme buvusį Clevelando simfonijos jaunimo choro ir Baldwin-Wallace universiteto vyrų choro dirigentą Frank Bianchi. Praleidome popietę gilindami choralinio meno ir vokalo žinias, o vakare suruošėme choro linksmavakarį. Nelengva tokiam dideliame būriui susiburti neįprastą repeticijos dieną. Bet tokie susibūrimai be galo vertingi, nes jie praturtina choristus ir paruošia chorą tolimesniems uždaviniams.

– Galbūt pabaigai – šiek tiek statistikos? Tarkime, kiek jūsų tarpe žmonių su muzikiniu išsilavinimu? Kokia profesija dominuoja? Koks amžiaus vidurkis, koks jauniausias ir koks vyriausias choro dalyvis?

– Chore dainuoja beveik 70 choristų. Choristų amžiaus diapazonas labai platus – jauniausiam choristui, berods, 13 metų, o vyriausiam turbūt netoli 80-ies. Džiaugiamės tuo, nes vyresnieji jaunesniems rodo puikų pavyzdį, o jaunesnieji „atjaunina“ vyresnius. Chore dainuoja įvairių profesijų žmonės. Savo tarpe turime baigusių muzikos mokslus, bet dauguma yra dainininkai ne iš profesijos, o iš malonumo. Nors esame mėgėjų choras, nuolat siekiame kuo profesionaliau atlikti koncertų programas. Nors esame įvairaus amžiaus, profesijų ir „bangu“, mus visus jungia meilė dainai, ypač lietuviškai dainai. Bandome sukurti erdvę, kurioje kiekvienas choristas yra vertinamas, bet tuo pačiu ir kiekvienas turi aktyviai dalyvauti, prisidėti. Manau, kad didele dalimi tai mums pasiseka.

Kalbėjosi
Ramunė Lapas

Lapkričio 16 d. Ateitininkų namuose „Dainavai“ buvo surengtas seminaras, kurį vedė žinomas chorvedys iš Clevelando Frank Bianchi (priekyje).

SPORTAS

Parengė **Dainius Ruževičius**

Čikagos lietuvis E. Jaskevičius gimtinėje patyrė pralaimėjimą

Čikagos lietuvis Emilis Jaskevičius patyrė pirmąjį pralaimėjimą per 6-ias turėtas dvikovas MMA kovų ringe. Lapkričio 16 d. Lietuvoje, Vilniaus „Siemens“ arenoje, vykusiame „Bushido FC Hero’s“ turnyre, kovodamas su ringo veteranu Artemiju Sitenkovu, Čikagos lietuvis, po skausmingo varžovo veiksmo, apmaudžiai nusileido jam pirmajame šios dvikovos raunde.

JAV gyvenančio lietuvio ir po daugelio metų vėl Lietuvoje kovojusio A. Sitenkovo dvikova sulaukė didelio susidomėjimo.

„Dvikovą pradėjau kaip ir planavau – gerai judėjau ringe, atlikau keletą smūgių, o netrukus savo varžovą parverčiau ant žemės. Tačiau šis netikėtai man pačiam pagavo mano ranką ir atliko skausmingą veiksmą. Kova buvo sustabdyta, nors dar prieš šį, man nemalonų epizodą, teisėjas susuko ‘stop’ ir pagal ringo taisykles abu sportininkai turėjo atsistoti ant kojų.

Suklydau nesulaukęs, kada teisėjas mus turėjo išskirti ir atnaujinti šią dvikovą. Iš savo klaidų pasimokiau ir iškart po mačo organizatoriams pranešiau, kad sutinku kovoti revanšinėje dvikovoje (‘re-mach’), – kalbėjo pirmą kartą Lietuvoje kovojęs E. Jaskevičius.

Iki tol jis keturias pergales iškovoję Čikagos kovų turnyruose ir vieną – Tailande (šioje šalyje lietuvis sportuoja „Team Quest Pro“ klube, yra pasirašęs metinę sutartį).

„Profesionaliai sportuoju kasdien, tad esu pasiruošęs dalyvauti visur ir priimti kiekvieno varžovo man mestą iššūkį“, – optimistiškai į ateitį žvelgia Čikagos lietuvis.

Prieš JAV lietuvio ir reto svečio Lietuvoje dvikovą buvo akcentuojama, kad lengvo svorio kategorijoje E. Jaskevičius yra geriausias užsienyje gyvenantis lietuvis, o A. Sitenkovas – neabejotinai geriausias Lietuvoje.

Nuotr. E. Jaskevičiui gimtinės sienos nebuvo svetingos.

Stalo tenisininkai naująjį sezoną pasitiko prie naujų stalų

Čikagos lietuvių stalo teniso lyga (ČLSTL) jubiliejinio, penktojo sezono, varžybas pradėjo prie naujų stalo teniso stalų. Vokiškus, olimpinis stalus, prie kurių varžėsi ir Azijos čempionato dalyviai, stalo teniso lygai dovanojo patys šių varžybų dalyviai (Karolis Kaminskas, Renatas Lapinskas, Stefas Majauskas, Dainius Mocius, Kęstutis Rekašius).

Per 5-ojo sezono 18-ojo ČLSTL turnyro du pirmuosius varžybų ketvirtadienio vakarus sužaista beveik 100 susitikimų. ČLSTL varžybose dalyvauja rekordinis šios dinamiškos sporto šakos žaidėjų būrys – net 28 sportininkai kovos dėl 5-ojo ČLSTL sezono čempiono vardo.

Visi sportininkai tarpusavyje susitiks po kartą, o po to pasidalins į dvi grupes: pajėgiausioje „A“ grupėje rungtyniaus 8 geriausias rezultatus po pirmojo etapo varžybų parodę varžybų dalyviai, o „B“ grupėje – visi likusieji stalo tenisininkai.

ČLSTL emblema.

ČLSTL varžybos ketvirtadieniais (nuo 7 val. v. iki 9 val. vakaro) vyksta Pasaulio lietuvių centre Lemonte. Kviečiame naujus žaidėjus bei žiūrovus įsijungti į ČLSTL veiklą! Telefonas pasiteirauti: 847-890-2194 (Tomas).

Bokso turnyras: Lietuva –JAV. Kas ką?!

Čikagos lietuviai jau kitą savaitgalį savo akimis galės išvysti pajėgiausius Lietuvos boksinius, tarp kurių bus ir Londono olimpinių žaidynių prizininkas Evaldas Petrauskas. Mūsų šalies bokso rinktinė JAV išeivijos lietuvių sostinėje sušerms pirštines su JAV odinės pirštinės meistras.

Stipriausi Lietuvos boksinių dalyvaus pirmą kartą Čikagoje organizuojamame bokso turnyre, kurio kovos vyks dvi artėjančio savaitgalio dienas (Ipkričio 30 ir gruodžio 1 d.). Šio intriguojančio boksinių mačo kovas bokso gerbėjai galės stebėti Pasaulio lietuvių centro salėje Lemonte.

Šis bokso turnyras skirtas pažymėti 80-ąsias žymių Lietuvos lakūnų – Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydžio per Atlantą bei mūsų šalies bokso 90-ečio metines. Būtent S. Darius 1923 m. gruodžio 29–30 d. Kaune surengė pirmąsias bokso varžybas Lietuvoje. Jis buvo ir bokso teisėjas, ir treneris. Ne veltui S. Darius vadinamas Lietuvos bokso tėvu.

Artėjančio bokso turnyro metu, vyks šaunių mūsų lakūnų S. Dariaus ir S. Girėno žygdarbį įamžinusi įspūdinga paroda, kurią visiems bokso gerbėjams dovanos LR generalinis konsulas Čikagoje.

Lietuvos rinktinėje – Lietuvos bokso elitas

Kitą savaitę į Čikagą atvyksta visi pajėgiausi mūsų šalies boksinių – Europos jaunimo čempionato prizininkas Edgaras Skurdelis (60 kg svorio kategorija/132 svarai), I jaunimo olimpinių žaidynių čempionas, Europos jaunimo (iki 23 m.) vicečempionas bei Londono olimpinių žaidynių bronzos medalio laimėtojas Evaldas Petrauskas (64 kg/141 lb), Europos jaunių 3-iosios bei pasaulio jaunimo

čempionatų 5-osios vietos laimėtojas Eimantas Stanionis (69 kg/152 lb), pasaulio studentų universiados bronzos medalio laimėtojas Tadas Tamašauskas (91 kg/200 lb) bei daugiakartinis Lietuvos čempionas, Europos čempionato 5-osios vietos laimėtojas Eugenijus Tutkus (virš 91 kg/+200 lb).

Minėti sportininkai ringe kovos su amerikiečių boksinių rinktine. Tad lietuvių laukia ištis nelengvi mūšiai bokso ringe, o mes pamatysime kurios šalies boksinių į viršų kels nugalėtojų rankas.

Aukcione – bokso olimpinio prizininko pirštinės

Tai bus pirmasis tokio pobūdžio renginys, kai ringe kovos visi stipriausi Lietuvos boksinių. Žymiausias iš jų, be abejo – pirmasis nepriklausomos Lietuvos olimpinis prizininkas Evaldas Petrauskas.

Bilietus (po 30 ir 75 – VIP dolerius) į šį bokso turnyrą galima įsigyti visoje lietuviškoje parduotuvėse („Kuni-gaikščių užėiga“, „Old Vilnius“, „Lithuanian Plaza“, „Smilga“, „Rūta“), pas varžybų organizatorius, o taip pat varžybų dienomis. Nusipirkę vietas prie šalia ringo esančių stalų, jūs ne tik iš arti ir patogiai galėsite stebėti boksinių dvikovas, bet tuo pačiu paremsite šį bokso turnyrą.

Be to, bokso turnyro metu kiekvienas iš jūsų turės galimybę aukcione įsigyti originalias olimpinio prizininko Evaldo Petrausko bokso pirštines su autografu.

Dėl papildomos informacijos prašome kreiptis tiesiai pas pirmojo tokio pobūdžio bokso turnyro organizatorius Rimantą Šalavieją (tel. 708-691-3319) arba Liną Kevličių (tel. 773-965-1111), o dėl bilietų teirautis pas Rimvydą Ot-ruškevičių (tel. 630-935-1757).

Į ČLKL gretas sugrįžo ir senjorai

Lapkričio 23 d. ryte (nuo 11 val. r.), prieš pagrindines ČLKL varžybas, po kelių metų pertraukos, aikštelėje vėl matysime rungtyniaujant senjorų komandas.

ČLKL senjorų-mėgėjų varžybas ši šeštadienį pradės 6 komandos – „Liūtai“, „Jaguarai“, „Lokiai“, „Neptūnas“, „Lituanica“ ir „Futbolistai“. Šiose komandose rungtyniaus vyresni nei 40 metų amžiaus krepšininkai bei tie žaidėjai, kurie nerungtyniauja ČLKL pagrindinėse varžybose.

„Nemažai vyresnių krepšininkų panorus žaisti krepšinį buvo nutarta

patenkinti jų poreikius ir vėl atgaivinti senjorų varžybas. Į aikštelę sugrįš nemažai buvusių komandų vadovų, organizatorių ir šiaip krepšinį panorusių žaisti vyresnės kartos žaidėjų, tarp kurių bus ir Pasaulio lietuvių centro Jaunimo rūmų naujosios salės projekto autorius Donatas Siliūnas“, – teigė ČLKL vadovas Aurimas Matulevičius.

Jis kviečia visus norinčius žaisti krepšinį ir dar nespėjusius įsijungti į ČLKL senjorų komandų gretas, pra- nešti tel. 630-999-5312.

LIETUVA IR PASAULIS

Vyskupai skelbia Šeimos metus

Vilnius (BNS) – Lietuvos vyskupai nusprendė naujus bažnytinius metus paskelbti Šeimos metais, pranešė Lietuvos vyskupų konferencijos sekretoriatas. Anot pranešimo, šiuo metu įvairios visuomeninės ir politinės jėgos, „pasinaudodamos esama situacija, bando neigti įprastinę šeimos sampratą ar tokios sampratos reikalingumą. Kaip ir tikėjimo atveju, siūlomi įvairūs šeimos pakaitalai. Prie visų sunkumų, kuriuos priversta patirti šeima, priduriami dar ir šie – abejonė jos reikšme ir verte”, – rašo dvasininkai. Atsi-

žvelgdami į tai, Lietuvos vyskupai praneša nusprendę naujus bažnytinius metus paskelbti Šeimos metais. Jie prasidės gruodžio 1 d., pirmąjį Advento sekmadienį. Detalesnę Šeimos metų programą žadama paskelbti vėliau. „Norime pakviesti visus, kuriems svarbi šeimos ateitis, paremti šią iniciatyvą ir bendrai siekti, kad šeimai – pamatinei visuomenės ląstelei – būtų sukurtos ir užtikrintos visos jos egzistencijai ir gerovei būtinos sąlygos”, – rašoma pranešime.

Krikščionys privalo imtis didesnės atsakomybės

Vilnius (Bernardinai.lt) – Seimo narys katalikas Povilas Urbšys teigia, kad galima išlikti krikščionimi sudėtingame politikos pasaulyje. Jo nuomone, būti krikščionimi – tai tikėti Jėzų Kristų ir tas vertybes, kurias puoselėja krikščionys. Jam teko daug metų dirbti Specialiųjų tyrimų tarnyboje, kuri kovoja su politine korupcija. Šiame darbe kasdien susidurdavo su labai daug blogio, matė tamsiąją visuomenės pusę. P. Urbšys prisipažįsta, kad sunkiai būtų ištvėręs be tikėjimo. Politikas mano, jog šiandien didelė problema, kad politikai, kurie turėtų atstovauti viešajam interesui, labai dažnai tarnauja ne kitiems, bet tik sau. Jei norima sugrąžinti krikščio-

niškas vertybes į politiką, pirmiausia būtina pradėti nuo bendrojo gėrio sampratos sugrąžinimo. Krikščionys privalo būti ne žmonės sau, bet žmonės kitiems. Būtina krikščioniško gyvenimo sąlyga – visokeriopas dalijimasis. P. Urbšio pastebėjimu, daugelis Seimo narių nemano, kad yra valstybės tarnautojai, bet išivaizduoja, jog jie plevena kažkur virš valstybės tarnybos. Jei Seimo nariai nori valdyti, o ne tarnauti, tai žmonės puikiai jaučia tokį požiūrį. Tikras krikščioniškas tikėjimas neatsiejamas nuo dalijimosi ir pagalbos tam, kam reikalinga pagalba. Todėl krikščionys privalo dalyvauti pilietiniuose reikaluose. Turi stiprinti ir politikų kontrolę visais lygmenimis.

Gruzijos meno pristatymas Lietuvoje

Gruzijos meno paroda Vilniuje.

G. Savickio nuotr.

Vilnius (ELTA) – Netrukus Lietuvoje vyksiančio Rytų partnerystės viršūnių susitikimo proga Lietuvoje pristatomas Gruzijos menas. Lapkričio 22 d. Vilniaus paveikslų galerijoje atidaryta paroda apie bronzos amžiaus ir antikos laikų vertybes, tarp kurių galima išvysti ir 3 mln. metų senumo eksponatų. Gruzijos ambasadorė Lietuvoje Chatuna Salukvadzė teigė, jog ši pa-

roda vyksta itin svarbiu metu – Gruzijai siekiant integracijos į Europos Sąjungą. Parodoje eksponuojami keli itin seni gruzinų paveldo eksponatai. Rodomos vertybės yra iš Kutaisio valstybinio istorijos muziejaus. Parodoje yra trys išskirtiniai eksponatai: Ritona (IV–III a. pr. Kr.), Grifona (IV–VI a.) ir Antropomorfinė figūrėlė, simboli-zuojanti vaisingumą (VII–VI a. pr. Kr.).

Lietuvoje minimas Ukrainos badmečio 80-metis

Vilnius (Bernardinai.lt) – Lapkričio 21 d. parodos apie 1932–1933 m. dirbtinai sukeltą badą Ukrainoje atidarymu Tuskulėnų rimties parko memorialiniame komplekse pradėti Holodomoro, vieno siaubingiausių komunizmo nusikaltimų žmonijai, minėjimo renginiai Lietuvoje. Vilnius yra viena iš 47 pasaulio šalių sostinių, kuriose bus paminėta šios Ukrainos tautos tragedijos 80 metų sukaktis. Parodą „1932–1933 metų Holodomoras

Ukrainoje – Ukrainos tautos genocidas” parengė Ukrainos nacionalinis muziejus „Ukrainos Holodomoro aukų atminimo memorialas”. 22 stenduose rodomos XX a. 4-ojo dešimtmečio nuotraukos, archyviniai dokumentai, liudininkų prisiminimai ir net patiekalų, kuriuos valgydami žmonės bandė išgyventi, receptai. 2006 m. Holodomoras pripažintas ukrainiečių tautos genocidu.

Ukraina nutraukė pasirengimą sutarties su ES pasirašymui

Ukrainos parlamentas.

ELTA nuotr.

Kijevas (BNS) – Ukrainos vyriausybė pranešė nutraukianti pasirengimą asociacijos ir laisvos prekybos sutarties su Europos Sąjunga pasirašymui. Buvo planuota, kad susitarimas bus pasirašytas per lapkričio 28 d. Vilniuje per Rytų partnerystės viršūnių susitikimą. Ukrainos vyriausybė aiškina, kad tokį sprendimą stabdyti pasirengimą lėmė noras pilnai išanalizuoti, kokį poveikį šalies pramonei ir prekybai su Rusija turės minėto susitarimo pasirašymas. Be to, dokumen-

te skelbiamas siekis sukurti trišalę iš Ukrainos, ES ir Rusijos atstovų susidedančią prekybos reikalų komisiją. Ukrainos vyriausybė pasirengimą sutarties pasirašymui sustabdė prabėgus kelioms valandoms po to, kai šalies parlamentas nepatvirtino siūlymo leisti kalėjime kalinamai buvusiai premjerei Julijai Tymošenko vykti gydytis į užsienį. Iš viso parlamentarai atmetė net šešis skirtingus pasiūlymo dėl jos išleidimo į užsienį variantus.

B. Obama pagerbė J. F. Kennedy palikimą

Washington, DC (BNS) – JAV prezidentas Barack Obama, šaliai prisimenant siaubingą lapkričio 22-ąją prieš 50 metų Dallase, kai buvo nužudytas John F. Kennedy, lapkričio 20 d. padėjo vainiką ant nužudytojo prezidento kapo. Be to, B. Obama Prezidento laisvės medaliu, kurį įsteigė J. F. Kennedy, apdovanojo grupę pasižymėjusių amerikiečių, tarp jų – Bill Clinton ir Oprah Winfrey. Arlingtono nacionalinėse kapinėse netoli sostinės prie B.

Obama prisidėjo buvęs valstybės vadovas B. Clinton. Abu prezidentai, lipdami laiptais prie J. F. Kenendy kapo, laikė už rankų Ethel Kennedy, Roberto F. Kennedy našlę. Pirmoji ponია Michelle Obama ir buvusi valstybės sekretorė Hillary Rodham Clinton drauge su savo vyrais padėjo didelį baltų gėlių vainiką priešais Amerikos 35-ojo prezidento kapą, ant kurio dega amžinoji ugnis. Šalia plevėsavo iki pusės stiebo nuleista JAV vėliava.

Įteikti „Lietuvos karžygio“ apdovanojimai

Vilnius (BNS) – Kariuomenės dienos proga lapkričio 21 d. Vilniaus įgulos karininkų ramovėje buvo pagerbti ir apdovanoti kariai ir civiliai, savo poelgiais ir tarnyba garsinę Tėvynę ir kariuomenę. „Lietuvos kariuomenė – tai visuomenės dalis. Šiandien, kaip ir kasmet, pagerbiame žmones, kurie mus palaiko, auklėja būsimuosius karius, padeda jiems pasirinkti kario kelią ir visada būna šalia”, – sakė kariuomenės vadas Arvydas Pocius. Daugiausia komisijos balsų ir „Lietuvos karžygio” vardą šiemet pelnė buvusi

medikė, aktyvi birutietė, ligonių ir vargstančių globėja Gražina Palionienė, už ilgametę pagalbą vargstantiems ir ligonių globą. „Už išskirtinę dvasios stiprybę po sūnaus sužeidimo” apdovanojimas skirtas tarptautinėje operacijoje sužeisto kario savanorio Lino tėvams Drąsučiui ir Liudmilai Mackevičiams. „Už nesavanaudiškumą ir pagalbą nelaimėje” apdovanoti Krašto apsaugos savanorių pajėgų Dainavos apygardos 109-os kuopos atstovai, tapę pavyzdžiu visiems savanoriams ir visuomenei.

Varšuvoje sulaikyta 40 „Greenpeace” aktyvistų

Varšuva (ELTA) – Lenkijos policija sostinėje Varšuvoje sulaikė 40 tarptautinės aplinkosaugos organizacijos „Greenpeaceo” aktyvistų. Aktyvistai ant Kultūros ir mokslo rūmų fasado užkabino plakatą su užrašu „Išgelbėkite Arktį, paleiskite mūsų aktyvistus”. „Šiandien policija sulaikė 40 žmonių ir nuvežė juos į nuovadą. Dalis sulaikytųjų buvo apklausti. Neatmetama, kad akcijos dalyviams gali būti pareikšti kaltinimai dėl įsibrovimo į pastatą”, – sakė policijos atstovas. Šiuo metu Varšuvoje vyksta Jungtinių

Tautų (JT) klimato kaitos konferencija. „Greenpeace” aktyvistai savo plakatą užkabino ant JT renginio plakato. Aplinkosaugos aktyvistų akcija skirta Rusijoje sulaikytiems „Greenpeace” nariams. Jiems iškeltos bylos dėl protesto prie „Gazpromo” naftos gavybos platformos Arktyje. Aplinkos apsaugos organizacijų atstovai demonstratyviai paliko Jungtinių Tautų (JT) klimato derybas, likus dienai iki jų pabaigos. Aktyvistai teigia, kad per dvi savaites trukusias derybas nepavyko pasiekti jokių rezultatų.

Storuliui jau – 75!

Prisimenant pirmąjį lietuvišką garsinį lėlių filmą „Storulio sapnas“

Atkelta iš 1 psl.

„Pirmasis teatras, kuris gimė pas primityvius tautas, buvo lėlių, arba maskių, teatras. Ir dabar užtinkam pas negrus maskių spektaklius, kurie yra religinio pobūdžio, o Azijos tautelės turi savo lėlių teatrų, kurie pasižymi savo įvairiausia technika bei manipuliavimu (lėlės valdymu vaidinant). O pas mus taipogi dar yra užsilikusi tradicija su Užgavėnių laiku masketais vaidintojais, kurie daro šposus vaidindami meškas, velnius, raganas...“

dail. Stasys Ušinskas

Storulio „gimimas“

1938 m. lapkričio 24 d. „Metropoliteno“ kino teatre Kaune įvyko lėlių filmo „Storulio sapnas“ visuomeninė peržiūra, kurioje dalyvavo nemaža rašytojų, žurnalistų, meno darbuotojų. Scenarijaus autoriai: dailininkas Stasys Ušinskas ir Petras Zulonas. Operatoriai: Stasys Vainalavičius ir Alfonsas Žibas. Vaidino ir įgarsino aktoriai: Teklė Daubaraitė, Juozas Gustaitis, Jonas Kalvaitis, Napoleonas Nakas, Petras Zulonas, Vanda Lietuvaitytė. Filmą įgarsintas Berlyno studijoje „Folifilm“. Trukmė – 14.25 minučių.

Tarpukario žiniasklaida dėmesio pašykštėjo

Filmas – groteskas „Storulio sapnas“, deja, nesulaukė platesnio atgarsio tarpukario Lietuvoje. Kaunietiškoje spaudoje tepasirodė vos trys atsiliepimai (*Lietuvos aidas*, 1938 m. lapkričio 25 d., *Lietuvos žinios*, 1938 m. lapkričio 25 d. bei *Naujoji Romuva*, 1938 m. gruodžio 4 d.). Net nežinoma, ar be „Metropoliteno“ bei „Triumfo“ kino teatrų Kaune, išvis kur buvo rodomas šis Ušinsko kūrinys? Filmo „Storulio sapnas“ reklamų – seansų anonsų anuometinėje bulvarinėje spaudoje kažkodėl nepasirodė.

Koks nedėkingas buvo Ušinsko marioniečių teatro, o vėlėliau ir „Storulio sapno“ sušvytėjimas kino ekrane puikiai apibūdina inicialais pasirašęs J. S. *Lietuvos žiniose*, 1938 m. lapkričio 25 d. straipsnyje „Lietuviška marioniečių filmas. Darbas, vertas rimto dėmesio“ (kalba netaisyta – R. M. L. pastaba):

„...1933 m. buvo pradėti pirmi marioniečių teatrui darbai. Po dviejų metų intensyvaus darbo buvo paruoštas teatras, vėliau scenarijus, ir t. t. 1935 m. geg. mėn. suvaidintas spektaklis „Silvestras Dūdelė“. Šiam veikalui scenarijų paruošė A. Gustaitis, režisūrinę pusę sutvarkė H. Kačinskas, muziką – Kuprevičius. Aktoriai – trupė: Nakas, Zulonas, p. Mironaitė, Mažeikytė ir Kalvaitis. Šis spektaklis buvo skirtas pradž. mokyklos mokiniams. Suvaidinus Kaune 18 spektaklių, išvyksta gastrolių į provinciją. Čia turėta pasisekimo. Palyginti per trumpą laiką (per du mėnesius) daugumoj vietų vaidinta po 2 spektaklius per dieną ir suvaidinta 56 spektakliai. Nors spektaklių skaičius buvo didelis ir dažnas, bet finansiškai teatras išsilaikyti negalėjo dėl šių priežasčių: pa-

Kadrai iš Stasio Ušinsko lėlių filmo-grotesko „Storulio sapnas“.

gaminti marionetes su originalia vidutine konstrukcija reikia trijų keturių mėnesių laiko, dirbant intensyviai; šį teatrą daugiausia lanko mokyklinė jaunuomenė, todėl ir bilietų kainos turėjo būti nebrangios. Atsitiško galų gale taip, kad marioniečių teatras nebegalėjo vykti gastrolių. Tuo būdu teatras nebeįstengė gyvuoti. Teko ieškoti naujų kelių – nukreiptas dėmesys į filmą. Lėlės buvo perdirbtos, pritaikintos filmams. Kai kam teko vykti į užsienį, pastudijuoti filmų techniką specialiai marionetėms filmuoti. To rezultate pagaminta groteskinė filmas „Storulio sapnas“.

„Filma yra daugiau eksperimentalinio pobūdžio be nuosaikaus siužeto. Filmos uždavinys buvo parodyti kuo daugiau varijantų marioniečių technikoje, kad sudarytų kada nors „rimtesnes“ darbo sąlygas, jei būtų galima sudaryti finansinę bazę. Ateity būsia ieškoma naujų siužetų ir galimybių su filmų bendrovėmis užsieny (dabar jau pradėta Amerikoje). „Storulio sapnas“ nėra savo dvasia lietuviška, nes ji ruošta pademonstruoti vienai užsienių filmų bendrovei. Tai visai ir suprantama. Pagaliau siužetas ir nesvarbu, nes jų galima šimtus sukurti. Svarbu tai, kad šis darbas stebino žiūrovą savo puikiu technišku atlikimu. Iš tikrųjų tai pirmą lietuvišką filmą iš viso Lietuvoje, kuri prilygsta užsienių filmams, o kai kuriuo atžvilgiu (lėlių) – geresnė už užsienines.

„Ušinskas – dailininkas entuziastas, turįs didelį talentą, bet mažytelaites sąlygas ir dar mažesnius finansinius resursus. Ir šioji filmas, kurią filmavo operatorius Žibas Kaune, o synchronizavo „Tobis“ Lore Film (iš tikrųjų „Folifilm“ – R. M. L. pastaba) Berlyne, pareikalavo didžiulių pinigų. Bet užsispyrėlis Ušinskas su keliais entuziastais vis delto įrodė, kad lietuvių jėgos yra nesilpnesnės už užsienio šioje srityje. Tai yra darbas, kuris vertas visų didžiausio dėmesio. Ypač tai turėtų pastebėti mūsų Švietimo ministerija ir Visuomeninio Darbo Vadyba. Ušinskui ir jo pasišventėlių būreliui pakankamai darbo būtų ir Lietuvoje, tik jam reikia sudaryti sąlygas.

„Techniškas filmos atlikimas, nekalbant apie lėles, kurios tiesiog puikios, yra visai vykęs. Žibas čia taip pat parodė, kad jis vertas gabaus filmų operatoriaus vardo. Būtų labai malonu, kad šis pajėgų ir puikaus darbo įrodymas nebūtų praleistas negirdom.

Tokios filmos, tik lietuviškais motyvais, mums labai reikalingos. Jas būtų galima demonstruoti mūsų mokyklose ir eksportuoti į užsienį mūsų išeiviams. Puikiai atliktas darbas – būtų geriausia to darbo reklama...“

Gera ten, kur mūsų nėra

Ko gero taip tarpukario Kaune pagalvojo Ušinskas ir jo bendraminčiai? „Storulio sapnas“ Kauno ekrane greitu užmigo, dar net provincijoje nepasisvečiavęs. Tačiau grotesko kūrėjas nepasidavė. 1939 m. rudenį supakavo savo lėles (o tuo pačiu ir „Storulio sapną“) ir išvyko į New Yorką. Pasaulinės parodos metu jis rodė savo filmą Lietuvos paviljone. Kalbama, jog pamatę „Storulio sapną“ „Dalkompany“ (greičiausiai „Doll Company“ – t. y. „Lėlių bendrovė“ – nors nėra išlikę jokių duomenų ir net tenka išvis abejoti apie tokios firmos egzistavimą – R. M. L. pastaba) atstovai ne tik nupirko „Storulio sapno“ egzempliorių, bet ir užsakė dailininkui pastatyti naują filmą pagal scenarijų, parašytą Anderseno pasakos „Lakštingala“ motyvais. Šį darbą atlikti sutrukdė prasidėjęs Antrasis pasaulinis karas. Išliko tik keli filmo eskizai. O Ušinskio lėlių patentą 1940 m. gegužės 28 d. patvirtino JAV patentų biuras Washingtone.

Herojus, išgyvenęs net pasaulinį karą!

Ne paslaptis, jog viskas, kas turėjo vertę Lietuvoje (įskaitant kultūrinius objektus) Antrojo pasaulinio karo metais buvo akiplėšiškai grobiama. Daug pavogtų unikalių kino juostų naciai išgabeno į savo „vaterlandą“, o komunistai – į Maskvą, į „Baltuosius stulpus.“ Dar net šiandien kinotyrininkai neišsivaizduoja – kas, kur. O juolab – kiek iš tikrųjų dar išliko. Žinome tik viena – pirmasis garsinis lietuviškas lėlių filmas „Storulio sapnas“ iš Lietuvos niekada neiškeliavo!

1965 m. Lietuvos TSR Valstybinėje konservatorijos muzikos teorijos katedros V kurso studentas Bronius

Trys „Storulio sapno“ atlikėjai-marionetės: dainininkė, frantas bei bjaurus tipas.

Ambraziejus savo diplominiam darbui pasirinko temą „Lietuvių tarybinių kompozitorių muzika kino filmams.“ Jau nuolis suprato, kad įvade kiek plačiau galės aptarti ir „buržuazinių laikų“ kino filmų mu-

zika. Tam pritarė diplominio darbo vadovas, vyr. dėstytojas Vytautas Vencus. Studento tyrinėjimo akiratin pakliuvo ir 1938 m. filmas „Storulio sapnas“, kuriam muziką parašė Stasys Gailevičius. Kadangi tuomet Kaune gyveno paties filmo kūrėjas Ušinskas, Ambraziejus nutarė jį aplankyti ir daugiau sužinoti apie šios juostos istoriją. Ir štai, netikėtai Ušinsko bute ant lentynos jis pamatė „Storulio sapną“ – originalą. Pats filmo sumanytojas suprato, kad reikia juostą patikėti studentui, ir davė ją Ambraziejui su viltimi, kad filmas bus restauruojamas ir kopijuojamas. Taip ir įvyko. Grįžęs į sostinę, Ambraziejus nunešė „Storulį“ į Kinematografininkų sąjungą. Filmą priėmė, berods, Sąjungos sekretorius Algirdas Vėšulas. Tuomet Ušinsko kino groteskas buvo restauruotas ir padaugintas. Ir dabar, po 75-erių metų, „Storulio sapnas“ visur prieinamas – ir „You Tube“ internete ir DVD formatu.

Kur Storulis sutinka jubiliejų?

Žinau, kad Storulis su keliais savo „draugais“ išvyko „gydytis“, tačiau ne į kurortus – Palangą, Druskininkus ar Birštoną. Jie „prailgintas atostogas“ pasirinko savo kieme Vilniuje. Juos priglaudė mūsų talentingi, dažnai net stebuklus darantys restauratoriai. Apie marioniečių „viešnagę“ plačiau mums geranoriškai suteiko papasakoti Lietuvos dailės muziejaus direktoriaus pavaduotoja restauravimo reikalams Prano Gudyno restauravimo centre dr. Jūratė Senvaitienė.

Prano Gudyno restauravimo centras yra pagrindinė ir didžiausia mokslinė metodinė ir technologinių tyrimų bei restauravimo institucija Lietuvoje. Čia konservuojamos ir restauruojamos visų rūšių kilnojamosios kultūros

vertybės tapybos, grafikos, skulptūros, tekstilės, archeologijos, metalo dirbinių, istorinių baldų restauravimo dirbtuvėse; mokslinių tyrimų skyriuje atliekama visų eksponatų išsami technologinė analizė, nustatomi pažeidimai ir jų priežastys, numatoma optimali konservavimo ir restauravimo metodika. Kasmet tyrinėjama ir restauruojama per 2000 kilnojamųjų kultūros vertybių. Restauravimo centre dirba 67 aukštos kvalifikacijos specialistai.

Anot dr. Senvaitienės, Stasio Ušinsko marionetės restauravimo požiūriu yra vieni iš sudėtingiausių eksponatų ne tik dėl panaudotų medžiagų įvairovės, bet ir dėl jų prastos būklės. Šiems eksponatams būtini detalūs technologiniai tyrimai ir individualūs netradiciniai restauravimo būdai. Todėl Ušinsko marionėčių restauravimas yra patikėtas Gudyno restauravimo centrui.

Lietuvos Teatro, muzikos ir kino muziejuje Ušinsko marionetės saugomos jau keletą dešimtmečių. 2005 m. lapkričio 22 d. – 2006 m. sausio 9 d., minint dailininko gimimo šimtmetį. Radvilų rūmuose Vilniuje buvo surengta Stasio Ušinsko retrospektyvinė kūrybos paroda „Valingo grožio konstrukcijos“. Joje buvo pristatyta ne tik jo tapyba, grafika, piešiniai, scenografija, taikomosios dailės kūriniai, vitražai, bet ir unikalios lėlės-marionetės. Jau parodos veikimo metu Lietuvos Teatro, muzikos ir kino muziejaus darbuotojai kartu su Gudyno restauravimo centro specialistais aptarė galimybes unikalias marionetes restauruoti. Tęsiant bendradarbiavimą, 2006 m. į Gudyno restauravimo centrą tyrimams ir restauravimui buvo atvežtas pirmasis eksponatas – Ušinsko marionetė Silvestras Dūdelė – spektaklio „Silvestras Dūdelė“ personažas. Vėliau, 2006–2009 m., vykdant Lietuvos kultūros ministerijos inicijuotą ir finansuotą projektą „Lietuvos muziejų rinkinių būklės įvertinimas“, Gudyno restauravimo centro specialistai įvertino visų Lietuvos Teatro, muzikos ir kino muziejaus rinkiniuose esančių marionėčių būklę, atliko detales aprašymus ir pasiūlė kelerių metų restauravimo projektą.

Ar tai pirmas toks „pacientas“?

Net ir žinant, kad Gudyno restauravimo centre dirba prityrę specialistai, daugelį metų sėkmingai atstatantys tapybą, keramiką, gobelenus bei baldus, kyla abejonių, juk marionetės – kiek kitokie „eksponatai“. Dr. Jūratė Senvaitienė į tai nusišypojoji pasakoja, jog prieš restauruojant Silvestrą Dūdelę buvo atlikti detalūs eksponatą sudarančių medžiagų tyrimai, nustatytas pažeidimų pobūdis ir jų priežastys; restauravimas atliktas pagal parengtą individualią metodiką. Eksponatą restauravo tekstilės, keramikos ir metalo restauravimo specialistai.

2012 m. Lietuvos Teatro, muzikos ir kino muziejaus specialistai įteikė Kultūros ministerijai projektą, prašydami skirti valstybės biudžeto lėšų Stasio Ušinsko marionetėms restauruoti. Finansavimas buvo skirtas šių blogesnės būklės eksponatų tyrimams ir restauravimui – tai trys marionetės (Storulis, Bjaurus tipas, bei Arklys) iš „Storulio sapno“ bei viena (Jautis) iš spektaklio „Silvestras Dūdelė“. Jie buvo perduoti į centrą tyrimams ir restauravimui 2012 m. rugpjūčio 28 d.

Lietuvos Teatro, muzikos ir kino muziejus yra numatęs restauruoti visas Ušinsko marionetes, tai pabrėžda-

mas ne tik tęsiniame projekte, bet ir perspektyviniuose planuose; todėl neabejojama, kad kiti eksponatai bus atėityje tyrinėjami ir restauruojami.

Ko gero kyla klausimas, su kiais sunkumais susiduriama restauruojant šias marionetes? Sužinome iš Gudyno restauravimo centro vadovės, jog atlikus restauravimui pateiktų marionėčių technologinius tyrimus buvo konstatuota, kad eksponatus sudaro įvairios medžiagos – audiniai, kailis, medinės, stiklinės ir guminės detalės, metalinis karkasas, *papier-mache* dalys, porolonas; maža to, marionėčių galvos, rankos ir kojos yra padengtos grunto ir dažų sluoksniais.

Analizuojant pažeidimus nustatyta, kad lėlių valdymo mechanizmai sulūžę, karkasai deformuoti ir sukorodavę, guma ir porolonas natūraliai pasenę ir destruktavę, tekstilėje gausu rūdžių dėmių, yra dažų ir grunto netekčių. Visa tai liudija eksponatus esant nepaprastai sudėtingus restauravimo požiūriu; akivaizdu, kad restauravimo darbus turi atlikti patyrę įvairių sričių – tekstilės, metalo, keramikos ir kt. – restauravimo specialistai. Restauruojant marionetes laikomasi mažiausios invazijos principo: pagal galimybes lėlės nedemontuojamos, nes siekiama maksimaliai išsaugoti

labai trapūs, praradę gumai būdingą elastingumą; audiniai dėmėti, apiplyšę, pažeisti kandžių. Kompleksinis taip smarkiai pažeistų objektų restauravimas yra labai sudėtingas ir ilgai trunkantis procesas. Pradėję restauravimo darbus 2012 m. rudenį specialistai juos dar tęsia.

Restauruojant bet kuri eksponatą renkama archyvinė medžiaga, studijuojama kūrinio istorija ir autoriaus kūryba. Apie Stasio Ušinsko marionetes Gudyno restauravimo centras turi sukaupęs pakankamai archyvinės medžiagos, nuotraukų, eskizų; taip pat naudojasi muziejaus leidiniu Lėlių ir kaukių teatras (2005) bei DVD formatu išleistu kino filmu „Storulio sapnas“ (2005). Vykdydami šį projektą dirba 13 kvalifikuotų restauravimo technologų ir restauratorių grupė.

Po kosmetinės operacijos

Gudyno restauravimo specialistai užtikrina, jog restauruojant marionetes, visos konstrukcijos ir medžiagos paliekamos originalios. Jos yra konservuojamos ir išsaugomos, konservavimui naudojant tik aprobuotas medžiagas ir mokslškai pagrįstas metodikas. Restauruotos ma-

Storulio būklė prieš „viešnagę“ P. Gudyno restauravimo centre.

Storulis gydomas rūpestingų P. Gudyno restauratorių rankomis.

autentiškų konstrukcijų vientisumą. Tai apsunkina įvairių procesų atlikimą, pvz., sukorodavusių metalinių dalių konservavimą, tekstilės dėmių valymą ir pluoštų tvirtinimą, grunto ir dažų sluoksnio rekonstrukciją netekčių vietose, valdymo mechanizmų atkūrimą ir kt., tačiau išsaugoma originali konstrukcija.

Kuris filmo herojus labiausiai „serga“?

Dr. Jūratės Senvaitienės teigimu, marionetė Storulis yra blogiausios būklės: metalinis karkasas ypač stipriai pažeistas korozijos, valdymo mechanizmas sugedęs, veido ir rankų tapybos gruntas suskilinėjęs, daug kur ištrupėję dažai; trūksta kai kurių iš gumos pagamintų rankų pirštų, o išlikę

rionetės įgaus pirminę išvaizdą. Restauruojant bet kuri eksponatą – o marionetės nėra jokia išimtis – griežtai laikomasi etikos ir estetikos principų, eksponatų autentiškumas išsaugomas maksimaliai.

Į mano pastebėjimą, kad filmas buvo sukurtas juodai / baltai, o lėlė spalvota, tad kaip išsaugoti spalvų autentiškumą, dr. Senvaitienė pripažino, jog visos tekstilės spalvos laikui bėgant natūraliai šiek tiek keičiasi. Restauruodami marionetes specialistai išsaugo išlikusias audinių spalvas, buvusių spalvų neatkuria ir neparyškina; taip elgiamasi ir restauruojant kitus meno kūrinius.

Prieš baigdamas pokalbį uždaviau porą „aštresnių“ klausimų, pvz. jei Ušinskas šiandien būtų gyvas,

ar jis būtų patenkintas Gudyno centro restauravimo rezultatais? „Neabejotinai, – atsakė mano pašnekovė. – Autorius priekaištų restauratoriams neturėtų: visa patyrusių specialistų komanda dirba atsakingai, ypatingai saugodama marionėčių autentiškumą ir individualumą“. Taip pat panorau pažvelgti į piniginę – kiek tas trijų „Storulio sapno“ lėlių restauravimas kainuoja? Projekto vadovė atvirai pasakė: „Restauravimo darbai dar tebetęsiami, tad galutinės sąmatos dar negalime paskaičiuoti. Tikėtina, kad tai bus apie 10,000 litų.“

Ką gi, tai vis mažiau, nei milijoninės sumos kurias Hollywoodo veikėjai suploja už kosmetines operacijas!

Diagnozė: kodėl žlugo marionėčių teatras ir tautinė kinematografija tarpukaryje

Kad marionėčių teatras bei tautinė kinematografija patyrė daug kliūčių ir negalėjo normaliai vystytis (daugiausia dėl visuomenės, žiniasklaidos ir Vyriausybės apatijos), tą supratau tyrinėdamas lietuvišką kinematografijos raidą dar prieš 40 metų. Tačiau tik neseniai užtikęs dailininko Stasio Ušinsko bendradarbio Balio Lukošiaus atsiminimus, suvokiau, kodėl marionėčių teatras bei tautinė kinematografija anuometinėje Lietuvoje iš anksto negailestingai pasirašė savo „mirties aktą“. Lukošius rašė:

„...Vyriausiuoju gastrolių organizatoriumi ir vadovu pakviestas Valsybės teatro dramos artistas Juozas Laucius. Jis turėjo didelę tokio darbo patirtį. Gastrolės vyko sėkmingai – žiūrovų spektakliuose (t. y. 1936 m. – R. M. Lapo pastaba) buvo daug. Laucius jokių honorarų nemokėjo, duodavo tik tiek, kad užtektų vidutiniškai maitintis.... Aktoriai pardavė autobusą, pasidalijo pinigus ir grįžo į Kauną traukiniu. Lėlės bei dekoracijas supakavo ir paliko Klaipėdos valstybiniame dramos teatre. Ušinskas vėliau kažkaip tas lėlės iš Klaipėdos parsigabeno ...

„...Netrukus sužinojau, kad Ušinskas, papildęs keliomis lėlėmis turimą lėlių būrį, ėmėsi statyti kino filmą... Repetijas ir filmavimą pradėjo be reikiamai parengto scenarijaus. Kelias repetijas turėjau progos stebėti. Visi aktoriai kolektyviai galvodavo epizodo siužetą, jį aptardavo ir imdavo repetuoti, paskui bandydavo filmuoti. Šis toks darbo metodas pasirodė labai nerizultatyvus, o ekonomiškai per brangus. Po kiek laiko filmavimas nutrūko. Galų gale po sunkaus triūso išėjo tik trumpametražinis filmas. Taip šis lėlių teatras baigė savo veiklą. Kolektyvas pabiro kas sau. Keli aktoriai pateko į Valstybės teatro dramos trupę. Lėlių konstruktorius Svidras grįžo atgal į Pakruojį ...

„...Kodėl šis teatras žlugo? Visi trys minėti (t. y. Vladas Fedotas Sipavičius, Henrikas Kačinskas, Stasys Ušinskas – R. M. Lapo pastaba) režisieriai lėlių teatre buvo tik diletantai. Be to, atsisakyti dramos teatro aktoriaus profesijos ir atsidėti lėlių teatro režisūrai ne vienas ir nemanė. O teatrui reikėjo režisieriaus organizatoriaus, kuris būtų puikiai perpratęs administracinės ir meninės – idėjinės veiklos perspektyvas. Reikėjo visapusiškai talentingo meno vadovo. Tokio neatsirado ...”

Tačiau savotiškas stebuklas – Ušinskas vis tik nepabūgo, sukūrė „Storulio sapną“, piešė eskizus kitam lėlių filmui pagal Anderseno pasaką „Lakštingala“. Deja, Antrasis pasaulinis karas dailininko „sapną“ – tarsi muilo burbulą – susprogdino.

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, MD
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

CHIRURGAI

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2609

GEDAS M. GRINIS, MD
Inkstų, pūslės ir prostatos gydymas bei chirurgija
HOLY FAMILY MEMORIAL UROLOGY
1818 Memorial Dr., Manitowoc, WI 54220
920-320-6344

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, MD, SC
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

SURENDER LAL, MD
Specialybė - vidaus ligos
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Tel. 773-434-2123
Valandos susitarus

BENDRA PRAKTIKA

ANDRIUS KUDIRKA, MD, MPH
Bendros praktikos gydytojas
15300 West Ave. #221 South
Orland Park, IL 60462
708-590-5300
www.seimosgydytojas.com

AUSŲ, NOSIES, GERKLĖS LIGOS

VYTENIS GRYBAUSKAS, MD
SUSAN T. LYON, MD
Ausų, Nosies, Gerklės ligos,
Chirurgija, Klausos aparatai
7350 W. College Drive, Suite 208
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-9199

GINEKOLOGIJA

RAMONA C. MARSH, MD SC
Obstetrics & Gynecology
3825 Highland Avenue Suite 4A
Downers Grove, IL 60515
630-852-9400
Valandos susitarus

STUBURO IR SKAUSMO LIGOS

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS-PRUNSKIS, MD
ANDREW J. YU, MD
SHINGO YANO, MD
CHADI YAACOB, MD
ir partneriai Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių,
sužeidimų darbovietėje bei kitų vietų
skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.
Itasca: 630-748-3300
Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Barrington: 847-852-2000
www.illinoispain.com

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų
skausmų gydymas

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, MD
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

LINAS SIDRYS, MD
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA – AKINIAI
2701 W 69th St., Chicago, IL
5850 W 111th St., Chicago Ridge, IL
Tel. 708-636-6622

DR. ELIGIJUS LELIS
Akių ligos ir chirurgija
1192 Walter St, Lemont, IL 60439
1051 Essington Rd. #200
Joliet, IL 60435
Tel. 815-723-1854

ODOS LIGŲ SPECIALISTAI

DR. K. JUCAS
Odos ligų specialistas gydo odos
teigiamus ir neigiamus auglius ir žaizdas.
Kosmetinė chirurgija.
3235 W. 111 St, Chicago, IL 60655
773-233-0744 arba 773-489-4441

Apsilankykite „Draugo“
internetinėje
svetainėje

www.draugas.org

WWW.SKYTRIP.NET
info@skytrip.net

7 7 3 - 6 6 3 - 4 3 6 3

SIŪLOME:

- Pigiausi avia bilietai į Vilnių, Kauną, Palangą.
- Poilsinės kelionės, pažintiniai turai į Las Vegas, Floridą, Havajus, Meksiką, Dominiką, Karibų salas.
- Kruizai.
- Skrydžiai iš Lietuvos.

KEPYKLA IR DELIKATESAI
6216 W. Archer Ave., Chicago, IL 60638
Tel. 773-581-8500

- Lietuviška duona ir raguoliai
- Vestuviniai ir įvairūs tortai
- Siunčiame mūsų produktus UPS
- Atidaryta 7 dienas per savaitę
- Aplankykite mūsų svetainę — www.racinebakery.com

“BAKE FOR ME” KAVINĖS
Kepyklos produktai ir užkandžiai miesto centre

321 N. Clark,
Chicago, IL 60654
312-644-7750
pirm. - penkt. nuo
6:30 v.r. iki 3:30 v.p.p.

4305 S. Halsted,
Chicago, IL 60609
773-624-9900
pirm. - penkt. nuo
6:30 v.r. iki 5:30 v.p.p.
šešt. nuo 8 v.r. iki 2 v.p.p.

Siūlome pigiausius skrydžius visomis oro linijomis
iš Čikagos ir kitų Amerikos miestų į

LIETUVĄ
VYTIS TOURS

www.vytistours.com

info@vytistours.com

1-800-778-9847

4024 235th St., Douglaston, NY 11363

Teiraukitės mūsų 2014 m. brošiūros. Ją galite patys išsispausdinti adresu:

www.vytistours.com

Speciali kelionė į Dainų ir Šokių šventę Lietuvoje 2014 m. 6/27 – 7/7
Dėl informacijos skambinkite Ritai Penčylienei

Kainas sužinoti ir užsisakyti vietas galite
www.vytistours.com

Siūlome informaciją apie specialias nuolaidas
Atsiųskite savo el. pašto adresą

ATSTOVYBĖ ČIKAGOJE

Bronė Barakauskienė
Tel fax: 708-403-5717
mamabar3@aol.com

Rita Penčyliene
Tel fax: 708-923-0280
pencylar@comcast.net

doleris.com

tickets@doleris.com

1-800-514-9989

PIGIAUSI AVIA-BILIETAI Į LIETUVĄ IR EUROPA

PRENUMERUOKIME IR SKAITYKIME

„DRAUGĄ“!

„Draugą“ atminkime savo testamente.

WWW.DRAUGAS.ORG

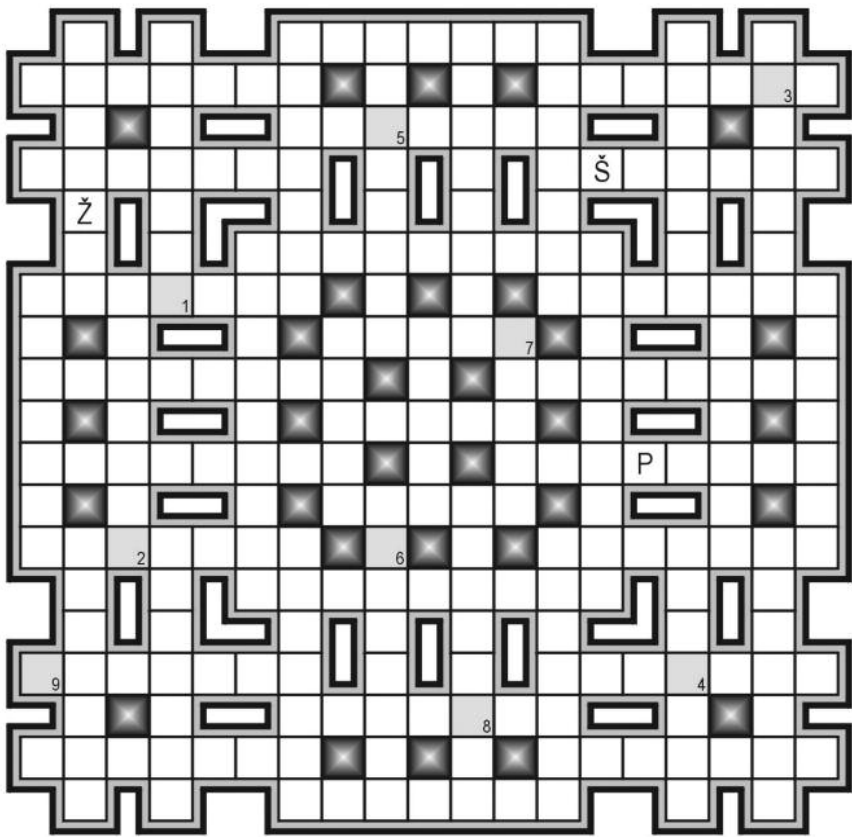
autotradeusa
sales • export • rebuilding
www.autotradeusa.com

PADEDAME SURASTI, NUPIRKTI IR ATVEŽTI
AUTOMOBILIUS IŠ BET KURIO JAV AUKCIONO.
PERSIUNČIAME AUTOMOBILIUS IR DETALES.
ATLIEKAME AUTOMOBILIŲ REMONTĄ!
Tel. 708-430-4710, 630-774-1192

„Surašymas“ Nr. 25

Surašykite į brėžinį duotus žodžius.
Pažymėtuose langeliuose perskaitysite užduoties atsakymą.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

5 raidės:
DAŽAI – DIRSĖ – ĖJIKĖ – IŠORĖ – RODEO – ŽYDAI.

7 raidės:
AGURKLĖ – ANTRAIP – APMAUTĖ – CUKRINĖ – ČARLZAS – ČIRPYNĖ – ĖDUONIS – IŠSKYRA – ITALIJA – YPATYBĖ – LABDARĖ – LAIŠKAS – MOLIENA – NEMOKŠA – PAAUSYS – PAKAITA – PAMĖKLĖ – PLYNUMA – POBŪDIS – PUIKYBĖ – RITMIKA – SEANSAS – SLANKOS – SPĄSTAI – STRĖLĖS – SVAINIS – ŠLIUŽAI – TAUTYBĖ – TIKSLAI – TREŠENA – UŽRANTA – VOLUNGĖ.

8 raidės:
BALKANAI – DŽEIMSAS – JAPONIJA – KAUPIKAS – REIKALAI – RYT-DIENA – ŠVARYKLA – ZUIKIENA.

9 raidės:
SLENKSTIS – SNIEGENOS – SPRAGILAS – STIPRUMAS.

DĖMESIO!

Perku Lietuvoje žemę, mišką. Gali būti ne iki galo sutvarkyta nuosavybė. **Tel. 630-340-9604**

SIŪLAU

puikią verslo idėją.

Platesnė informacija el. p.: egle.grigutyte@gmail.com

ĮVAIRŪS SKELBIMAI

- Moteris ieško (perka) žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. Patirtis, rekomendacijos, nevairuoja. **Tel. 773-797-8990.**
- Moteris gali pakeisti bet kurią savaitės dieną, bet kuriuo laiku žmonių priežiūros darbe. **Tel. 773-387-7232.**
- Nemokamai padedu prižiūrėti pagyvenusius žmones nuo vienos valandos iki penkių valandų. **Tel. 773-387-7232.**
- Vyras gali pakeisti savaitgaliais pagyvenusių žmonių priežiūros darbe. Labai skaniai gamina maistą. **Tel. 773-600-2887.**
- Moteris ieško žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. Didelė darbo patirtis, minimali anglų kalba, nevairuoja. Gali pakeisti savaitgaliais. **Tel. 773-707-7902.**

- Moteris ieško žmonių priežiūros darbo, galimi pakeitimai. **Tel. 773-615-5235.**
- 57 metų moteris ieško pagyvenusių žmonių priežiūros darbo su gyvenimu bet kurioje valstijoje. Dokumentai, patirtis. Siūlyti įvairius variantus. **Tel. 708-673-7236.**
- Moteris ieško darbo su grįžimu namo. Siūlyti įvairius variantus. **Tel. 773-960-6278.**
- Moteris ieško senelių slaugos darbo su gyvenimu 5–6 dienas. Anglų kalba, rekomendacijos, vairuoja. **Tel. 773-786-7078.**
- Medikė ieško pagyvenusių žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. Legalūs dokumentai, rekomendacijos. Siūlyti įvairius variantus. **Tel. 773-709-5990.**

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. AUŠRINĖ SCHNEIDER
DANTŲ GYDYTOJA
Kalbame lietuviškai
10 S. 640 Kingery Highway
Willowbrook, IL 60527
Tel. 630-323-2245
Valandos susitarus

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Road, Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 708-598-4055
Valandos susitarus

DR. RAMUNĖ MACIJAUŠKAS
Dantų gydytoja
9356 S. Roberts Road
Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-2131
Valandos susitarus

DR. DALIA E. CEPELĖ, DDS
Dantų gydytoja
10745 Winterset Dr.
Orland Park, IL 60467
708-873-9074
Valandos susitarus

DR. LINA POŠKUS
Dantų gydytoja
4635 W. 63 St.; Chicago, IL
Tel. 773-735-7730
9201 Broadway Ave., Brookfield
Tel. 708-387-2020

EUGENE C. DECKER, DDS, PC
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401, Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

DR. GAILĖ V. ČERNIAUSKAS
DANTŲ GYDYTOJA
Amerikos „TOP DENTIST“ 2009 M.
318 W. Touhy Avenue
Park Ridge, IL 60068
Tel. 847-692-2303
www.parkridgesmiles.com

PILNA DANTŲ PRIEŽIŪRA:

- implantai
- tiltai, karūnos, protezai
- vaikų dantų gydymas
- šaknies kanalų valymas
- chirurgija
- parodontozės specialistas kabinete
- kosmetinės procedūros — „veneers“, balinimas • TMJ/TMD gydymas

DR. DALIA JODWALIS
Dantų gydytoja
15543 W. 127th St.
Suite 101, Lemont, IL
Tel. 630-243-1010
Valandos susitarus

DR. JOVITA KERELIS
DR. DAIVA BIDVA
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

ADVOKATAI

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą

PASLAUGOS

PARDAVIMAS IR TAISYMAS
MIGLINAS TV
GE/RCA ATSTOVYBĖ
2346 W. 69th Street
Tel. 773-776-1486

SIŪLO DARBĄ

SIŪLOME DARBUS!
Gail. seserų padėjėjoms
kompanionėms ir namų ruošos darbininkėms.
Galima gyventi kartu arba atvykti į darbą ir išvykti.
Kreiptis:
ALL CARE
Employment Agency
Tel. 773-736-7900

REAL ESTATE

Century 21
Century 21
Accent Realty
10200 S. Cicero Ave.
Oak Lawn, Illinois 60453
Business: 708-423-9111
Fax: 708-423-9235
Cell: 708-945-9909
E-mail: astykuny@aol.com

ASTA T. MIKUNAS
Broker Associate
Profesionaliai ir sąžiningai patarnaujū įvairių nuosavybių pirkime ir pardavime mieste ir priemiesčiuose.

Apsilankykite „Draugo“ internetinėje svetainėje
www.draugas.org

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą **1-708-599-9680**

ATLANTIC ExpressCorp.

SIUNTINIAI
Lithuania, Latvia, Estonia

Siuntinių priėmimo vietos:
Atlantic Express Chicago, 2719 W. 71 St., Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919
Lithuanian Plaza, 9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-599-9866
Kunigaikščių Užeiga, 6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501 Tel: 708-594-5622
Bočių Menė, 14911 127th St., Lemont, IL 60439 (Dirba tik savaitgaliais)
Rūta, 6551 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-964-7882
Always With Flowers, 1138 B S. State St., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-0339
Eurus Dell, 22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-469-4290
Kalyna, 338 S. Rohlwing Rd., Palatine, IL 60067 Tel: 847-776-7766
Balalaka Mundelein, 368 Townline Rd., Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6660
Wonders of Nature, 726 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 847-793-1000
Back to Nature, 303 E. Dundee Rd., Wheeling, IL 60090 Tel: 847-520-7777

Asmeninių siuntų tel.: **708-907-3000**
Siuntinių paėmimas iš namų: **630-774-2136**

Centrinio ofiso adresas.: **8801 S. 78th Ave, Bridgeview, IL 60455**

Istorinės Mažosios Lietuvos ir dešiniajame Nemuno krante išikūrusių Klaipėdos krašto lietuvininkų gyvenimas anais laikais buvo sunkus, nors šiandien kai kam gali rodytis gerokai geresnis nei po rusų padu dejuojančios buvusios Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės piliečių. Nors rytinis Prūsijos karalystės pakraščio ūkis buvo bene labiausiai atsilikusi karalystės sritis, tačiau negalima nematyti jo pažangos ir pranašumo prieš Rusijos valdomą Lietuvą. Čia, Rytų Prūsijoje, baudžiava buvo panaikinta 1807 metais, po 3 metų buvo pašalinti svarbiausi valstiečių asmens laisvės suvaržymai, panaikinti ekonominę veiklą kai kuriems luomams riboję įstatymai, palengvėjo galimybės įsigyti žemės. Bet laisvėjantys rinkos santykiai ir pirmieji kapitalizmo žingsniai dar negarantavo gerovės. Vakarinėse vokiečių

ūkio produktų antplūdis iš Amerikos ir Rusijos. Neturtingieji sluoksniai buvo priversti ieškoti darbų pramonės centruose, tai reiškė visiems pramonės perversmams būdingą migraciją. Pradžioje – vidinė, o vėliau ir išorinę.

Yra žinoma, kad tos mažytės Teksaso lietuvių kolonijos žmonės buvo kilę daugiausia iš Heydekrug arba Šilokarčiamos (Šilutės) apylinkių. Kodėl būtent iš čia? Istorikai yra aprašę priežastis. Mat Nemuno žemupyje nuo seno klostėsi savitas gyvenimas. Užliejamos ir drėgnos pievos iki didžiųjų irigacijos darbų epochos nelabai tiko žemdirbystei. 30 nušimčių visos žemės buvo pelkės. Upė ir Kuršių marios buvo pakrančių varguolių pragyvenimo šaltinis. Nuo seno daug kas vertėsi žvejyba, o pievos dar galėjo duoti pašaro galvijams. 1821–1823 m. sunki žiema ir neįprastai dideli Nemuno potvyniai, ligos, vasaros sausra ir nederlius labai pablogino ir taip varganą gyvenimą. Apgadinti, ištuštėję namai riogsojo apniukusiame kraštovaizdyje. Ir visa tai kartojosi, tęsėsi, varė į neviltį. Šilokarčiamos apylinkėse žmonės nuo panašių nelaimių kentėjo 1837, 1838, 1844 metais.

Gyvenimo lygis smuko, didėjęs išskolinimai šeimos narius versdavo dalytis turtą ir jį išpardavinėti. Kas beliko, jei ne emigracija. Emigrantų ir laikinai išvykstančių gyventojų srautai didėjo, o pagal emigruojančiųjų skaičių Rytų Prūsija gerokai lenkė kitas pramonines Vokietijos sritis. Maždaug nuo 1840 m. Rytpūsčius palikdavo kasmet maždaug po 10 000 žmonių.¹⁰⁶ Galime nesunkiai įsivaizduoti lietuviškąjį elementą tuose emigrantų būriuose, tačiau mūsų atminties krantus kol kas pasiekė tik tos kelios dešimtys teksasiečių.

Konfederacijos (JAV pilietinio karo išvakarėse – E. A.) laikotarpiu nedidelė lietuvių gyvenvietė išikūrė Smith Creek, už kelių mylių į pietryčius nuo Jorktauno. Ten buvo viešbutis ir malūnas. Iki šiol yra išlikęs naujakurių iškastas šulinys bei girtos, kuriomis buvo malama malūne.

Tuo metu, gaujoms terorizuojant apygardą, 90 000 dolerių auksu naujakuriai paslėpė kažkur šios gyvenvietės apylinkėse. Deja, slėptuvės vieta

KARKLO DIEGAS

lietuvių pasaulio istorija

EGIDIJUS ALEKSANDRAVIČIUS

34

*liko nežinoma. Žemė, kurioje buvo užkasti pinigai, iš pradžių priklausė Le Roush šeimai, o dabar – Lee Alves. Iki šiolei vos kelios pavienės aukso monetos rastos upelio pakrantėse. Daugelis aukso ieškojo, tačiau nė vienam jų nepasisekė...*¹⁰⁷

Taip pagal populiarią Jorktauno istorijos apybraižą rašo anų lietuvių naujakurių palikuonė Patsy Dearman Hand. Laukinių Vakarų horizontai negali apsieiti be kaubojiškų nuotykių, pilietinio karo kovų, banditų gaujų siautėjimo ir, žinoma, aukso. Visa tai yra Holivudo stichija. Nauja mūsų pasakojime gal yra tik tai, kad Teksaso lietuvių patirtis rodo, jog bent maža dalelytė tų nuotykių priklauso ir mūsų – lietuvių pasaulio istorijai. Reikia tik paieškoti tinkamos lietuviškos atminties vietos šiems vaizdiniais.

Cituojama autorė atliko kruopštų kraštotyrinį darbą, pabandė susieti po visą valstiją išsibarsčiusius palikuonis ir su amerikiečiams būdinga žaisme priminė jiems protėvių kilmę. Ji su pagalbininkais rekonstravo šios pamiršto lietuvių pasaulio dalelės pavidalus. Pabandykime išklausyti ponios Patsy Dearman Hand pasakojimo:

Tyrėjai identifikavo apie 75 imigrantus DeVitt'o ir Goliad'o apygardose. Visi jie čia buvo žinomi kaip „lietuvininkai“, žmonės iš Mažosios Lietuvos. Daugelis atvyko iš Šilutės-Pagėgių-Rusnės-Ragainės-Labguvos ir Gumbinės apylinkių. (...) Pirmieji imigrantai čia buvo David Stanchos (Stančius – E. A.) ir jo žmona Dora Scholze Stanchos, kurie imigravo apie 1852 m. David Stanchos gimė 1822 lapkričio 22 d. Ožnugariuose (Osznuggaren) Šilokarčiamos apskrityje. Dora Scholze Stanchos gimė Labben Gumbinnen apskrityje. Stanchos įsigijo didelį ūkį Grunau srityje ir tapo pirmąja naujakurių

*šeima šiose apylinkėse. Grunau, kurio pavadinimas reiškia „žalią pievą“, yra 6 mylios nuo Jorktown'o. Tose apylinkėse nebuvo medžių, todėl David Stanchos nusipirko 50 akrų žemės kitoje apygardos vietoje, taip aprūpindamas savo šeimą malkomis ir statybinėmis medžiagomis. Šios šeimos palikuonys iki šių dienų čia tebegyvena.*¹⁰⁸

Kas darėsi toliau? Kaip spietėsi ši mažytė Mažosios Lietuvos diaspora milžiniškos Teksaso erdvės pakrašty? Atsakymas gana paprastas: labiausiai įprastu būdu. Kiekvieno diasporos krislo svarbiausias bruožas slypi ryšiuose su protėvių gimtine. Pradžioje tiesiogiai su sename krašte likusiais giminėmis ir kaimynais, o vėliau, kartoms keičiantis, tik su savoje atmintyje pamažu silpstančiu jausmu. Nuo Teksaso JAV ir Pietų Rio Grandės Brazilijoje XIX amžiuje iki šių dienų Škotijos ar Airijos kaimelių galioja tos pačios taisyklės. Išvykusių giminių ir kaimynų laišakai, pasakojimai ir pionierių pažadai padėti įsikurti lėmė kitų imigrantų apsisprendimus. Raštingumas ir patikimas pašto ryšys buvo lemtinga sąlyga. O lietuvininkai buvo raštingi žmonės. Pradžią visada darė stiprieji, drąsieji, ryžtingieji. Jų vienatvė buvo suinteresuota išgirsti artimuosius naujoje erdvėje ir naujų ikurtuvių vietoje. Taip nuo vieno ar keleto prasidėdavo naujakurių kaimas.

Per dvidešimt metų, iki maždaug 1874, į Jorktowno apylinkes, kur gyveno Stanchos šeima, atvyko dar apie septyniasdešimt imigrantų iš Rytų Prūsijos (Mažosios Lietuvos). Minimos šios pavardės: Mertine, Lundschen, Waitschies, Jutzas, Lenkeit ir Junker. Visi jie kilę iš miestelių ir kaimelių, išsidėsčiusių maždaug 25 kvadratinį kilometrų plote – kitaip tariant, greta vienas kito.

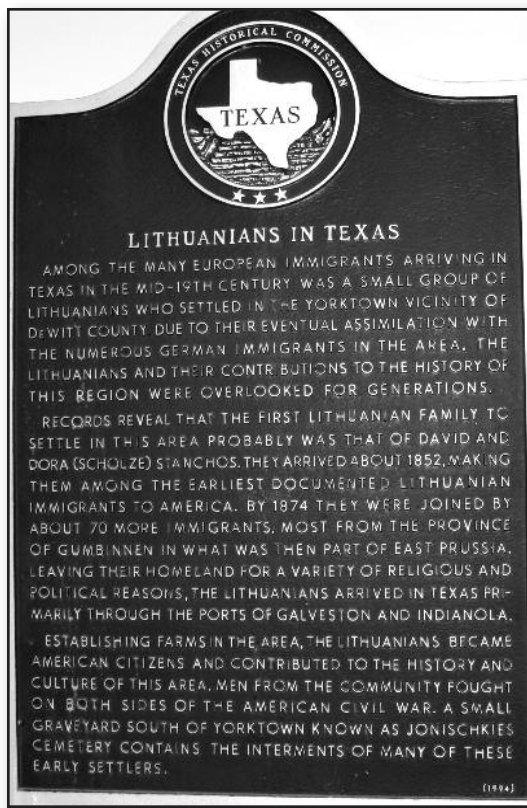
*Naujakuriai greitai įprato auginti kukurūzus, javus, sojų pupeles ir medvilnę, auginti galvijus bei arklius. Galvijų augintojai netrukus įgudo žymėti savo karves bei veršius. Prasigyrę jie nedelsiant pirko daugiau žemės ir tvarkė savo sodybas.*¹⁰⁹

106. Genienė, Zita. Istorinė Mažoji Lietuva. In: Pirmieji lietuviai Teksase, p. 15.

107. Patsy, Dearman Hand. Lietuviai Teksase, p. 21.

108. Ten pat, p. 22.

109. Ten pat.

valstybėse pramonės perversmas vyko sklandžiau ir energingiau, o vokiečių politinės erdvės rytuose plėtojosi junkerinis arba prūsiškasis žemės ūkis, vertęs šį kraštą būsimos suvienytos Vokietijos aruodu. Bet ką tai reiškė vietiniams žmonėms ties Klaipėda, Šilute ar Gumbine?

Lietuvos istorikai yra atskleidę svarbiausias ekonomines priežastis, lėmusias lietuvininkų emigraciją. Žinoma, jos galiojo ne tik lietuviškai šnekantiems valstiečiams. Kapitalistinio pramonės perversmo metu vokiečių emigracija, bent jau iki XIX amžiaus galo, buvo didžiulė. O ir vokiečių diaspora darėsi viena didžiausių pasaulyje. Lietuvininkams teko tik nedidelė dalelė to bendro emigrantų srauto, ir, žinoma, ta dalis naujojo pasaulio žemėlapiu, kuri keliasdešimt metų vėliau, jau kilus didžiajai ekonominės emigracijos iš Lietuvos bangai, buvo it kokia užimta erdvė. Ne Teksasas, o milžiniškais industrializacijos žingsniais žengiantis JAV rytinis krantas prie Atlanto viliojo pagrindinius ateivių srautus.

Prūsiškasis baudžiavos panaikinimo ir valstiečių išlaisvinimo kelias pasižymėjo tuo, kad žemė liko buvusių dvarininkų rankose, buvę baudžiauninkai negalėjo pasilaikyti sau skirtinių žemės sklypų. Jie buvo laisvi ir beturčiai: kumečiai, daržininkai, trobelninkai, kurie buvo priversti samdytis dvarui už nedidelius pinigus. Artėjant amžiaus viduriui prie visų Mažosios Lietuvos ūkio bėdų prisidėjo nepalanki žemės ūkio produktų konjunktūra, pigių žemės

12-os advokatų komanda | Ilgametė patirtis | Lietuviškai kalbantys profesionalai

BOODELL & DOMANSKIS, LLC

Adomas Siudika Teisininkas (312) 938-4909 asiudika@boodlaw.com	Audra P. Karalius Advokatė (312) 219-8540 akaralius@boodlaw.com	A. Rimas Domanskis Advokatas (312) 540-1075 domanskis@boodlaw.com	Dainius R. Dumbrys Advokatas (312) 938-4905 ddumbrys@boodlaw.com
--	---	---	--

Nekilnojamas turtas
—
Imonių ir komercinė teisė
—
Paveldėjimo teisė JAV ir Lietuvoje
—
Atstovavimas teismuose
—
353 N. Clark Street
Suite 1800
Chicago, IL 60654
Fax: (312) 540-1162
www.boodlaw.com

MUTUAL FEDERAL BANK

Namams paskolos, apdraustos sąskaitos

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
773-847-7747 * www.mutualfederalbank.com
Stephen M. Oksas, *President*

Patarnaujam Čikagos ir apylinkių lietuviams daugiau kaip 100 metų.

Miela Mama ir Močiutė

A † A
BIRUTĖ ADOMAVIČIŪTĖ
SEKMAKIENĖ

Staiga mirė 2013 m. lapkričio 20 d., Lake Barrington, IL, sulaukusi 91 metų.

Gimė 1922 m. gegužės 31 d. Šiauliuose, Lietuvoje.

Daug metų gyveno Marquette Parke, Čikagoje, Palatine, IL ir St. Pete Beach, Floridoje.

Nuliūdę liko: duktė Rita su vyru Myron Bezdicek, sūnus Viktoras su žmona Phaedra ir anūkas Aleksas; sūnėnas Rimantas Blinstrubas su žmona Irena, jų sūnūs Ričardas ir Robertas, žmona Gina, vaikai Gilius ir Gytis, sūnėnai Jonas ir Antanas Rejeriai, kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Birutė buvo žmona a. a. Kazio Sekmako, duktė a. a. Povilo ir a. a. Pranės Adomaičių, sesuo a. a. Eugenios Blinstrubienės ir a. a. Antaninos Rejerienės.

Birutė labai mėgo muziką, dainuoti ir į kiną eiti, dažnai skaitė lietuviškas ir angliškas knygas, domėjosi politika, žiūrėjo į gyvenimą realiai. Su vaikais ji gavo daug progų pakeliauti po Ameriką, Europą, Kiniją, Indoneziją ir Naująją Zelandiją.

Ji buvo atsidėjusi savo vyrui, vaikams ir anūkui. Labai mėgo pabendrauti su savo šeima ir draugais. Niekas nebuvo jai per sunku, ar pasiruošti šventėms, ar namuose pavaišinti svečius.

Vietoj gėlių, prašome aukoti Red Cross (www.redcross.org), ypatingai tiems, kurie nuskriausti nuo audrų (hurricanes ir tornadoes).

Ramybės ir meilės Amžinai.

Prašau atsiminkite a. a. Birutę savo maldose.

Laidotuvės privačios Šv. Kazimiero kapinėse.

Liūdinti šeima

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A † A
RAMUTĖ (BARTYTĖ)
ČESNAVIČIENĖ R.N.

Mirė 2012 m. lapkričio 27 d. Richmond Hill, NY, sulaukusi 75 m. amžiaus.

Gyvenimas skyrė Ramutei daug skaudžių pergyvenimų, tačiau ji nepalūžo, kol žiauri ir nepagydoma liga pakirto jos sveikatą. Ji iškeliaavo į Amžinybę – į geresnį gyvenimą.

Buvo mylima žmona, vaikų motina ir močiutė.

Ramutė karštai mylėjo Lietuvą tėvynę ir darbavosi jos labui. Nuo pat ankstyvos jaunystės priklausė Liet. skaučių organizacijai, vėliau vyr. skaučių židiniui „Vilija“. Reiškėsi ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje. Keletą metų pirmininkavo New Yorko skyriui. Skyrė daug valandų darbo ir Liet. tautodailės institutui. Tačiau mieliausia jos sielai buvo rankdarbiai.

Šv. Mišios už jos sielą bus atnašaujamos lapkričio 10 d. Apreiškimo parapijoje, Brooklyne.

Visi, kurie pažinojote velionę, prašome tą dieną pasimelsti už jos sielą ir paprašyti Dievo malonių.

Liūdinti šeima, artimieji ir giminės

A † A
EDITAI ŠERNIENEI

mirus, giliai užjaučiame vyrą GYTĮ MARTYNĄ ŠERNĄ, vaikus, visą ŠERNŲ giminę, draugus bei artimuosius.

Mažosios Lietuvos fondas ir draugija

A † A
GEDIMINUI VAKARIUI

iškeliauvus Amžinybėn, nuoširdžiai užjaučiame dukrą VILIJĄ ir visus gimines.

*JAV LB Vidurio Vakarų
apygardos valdyba*

Prisiminkite Žavingą
XIV-TĄJĄ LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĘ
BOSTONE 2012 METAIS

ISIGYKITE KĄ TIKTAI IŠLEISTĄ
ŠOKIŲ ŠVENTĖS DVD

puiki dovana visokiausiom progom

2012 LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖS
OFICIALUS LEIDINYS, kuriame rasite visų
dalyvių fotografijas, duomenis, sveikinimus ir tt
dabar parduodamas visuomenėi.

PUIKUS PRISIMINIMAS!

Užsakymus su čekiais
(XIV Lithuanian Folk Dance Festival) siųsti:
Orders with checks made out to
XIV Lithuanian Folk Dance Festival may be sent to:

XIV Lithuanian Folk Dance Festival DVD/BOOK
29 Barberry Lane
Milton, MA 02186

arba/or

Užsakymus galima priduoti www.sokiusvente2012.org
Raskite SOUVENIRS ir sekite nurodymus. Mokestis per paypal.

DVD's may be ordered at www.sokiusvente2012.org
SOUVENIRS menu. Payment made through Paypal.

Enjoy the music, dances and excitement of
THE XIV LITHUANIAN FOLK DANCE FESTIVAL
THAT TOOK PLACE IN BOSTON IN 2012

JUST RELEASED:
A DVD OF THE ENTIRE PROGRAM

the perfect gift for all occasions

THE OFFICIAL 2012 LITHUANIAN FOLK DANCE
FESTIVAL SOUVENIR BOOK, that includes
photos and bios of each participating group, greetings and
more is now available for purchase.

A WONDERFUL SOUVENIR!

DVD \$20.00 USD
su persiuntimu / includes shipping and handling

LEIDINYS
SOUVENIR BOOK \$25.00 USD

ALLIANCE – GAIDAS – DAIMID
FUNERAL HOME

4330 S. California Ave, Chicago, IL 60632

Priešais Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčią

773-523-0440 Call us 1st

Stanislaw Krozel Licensed Funeral Director Since 1993

Atnaujintos salės. Skubiais atvejais ir dėl kitų
vietovių skambinkite 24 val. per parą.
Kremavimas, pašarvojimas tą pačią dieną ir
1 nakties tradicinio šarvojimo paketas.

PETKUS & SON
FUNERAL DIRECTORS

SUMMIT, 7300 W. ARCHER AVE.

CICERO, 5940 W. 35 ST.

LEMONT, 12401 S. ARCHER AVE. (& DERBY RD.)

NATIONWIDE TOLL FREE (nemokamas)

Tel. 1-800-994-7600

www.petkusfuneralhomes.com

„Draugą“ atminkime savo testamente.

REMKIME DRAUGO FONDA

Draugo fondas 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel: 773-585-9500

www.draugofondas.org

Nuo 1992 metų Draugo fondas padeda išlaikyti mūsų lietuvišką, katalikišką „Draugo“ laikraštį.

Prisiminkite Draugo fondą savo testamente. Keletas stambesnių palikimų užtikrins laikraščio gyvavimą daugeliui metų!

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **JAV LB Lemonto apylinkės Socialinių** reikalų skyrius trečiadienį, lapkričio 27 d., 1 val. p. p. kviečia visus į PLC skaityklą, kur matysite video filmą apie Metelius, Sūduvos dzūkų ežerų apylinkėse esantį žvejybos miestelį.

■ **Filatelistų draugijos „Lietuva“ visuotinis** narių susirinkimas vyks lapkričio 24 d., sekmadienį, 1 val. p. p. Balzeko muziejaus Gintaro salėje (6500 S. Pulaski Road, Chicago, IL). Po susirinkimo – pabendravimas.

Draugijos nariai ir kiti asmenys, kurie domisi filatelija, yra kviečiami susirinkime dalyvauti.

■ **Org. „Vaiko vartai į mokslą“ narių** susirinkimas rengiamas sekmadienį, gruodžio 1 d. Pasaulio lietuvių centro posėdžių kambaryje. Pradžia 9 val. r. Kviečiami organizacijos nariai ir asmenys, susidomėję penkiolika metų veikiančios organizacijos labdaros projektais bei veikla. Informacija: vvm@childgate.org.

Niujorkiečiai kviečiami į Padėkos vakarą su Nomedu

Artėjant Padėkos šventei Lietuvos generalinis konsulas **New Yorke lapkričio 26 d., antradienį, 6:30 val. v.** kviečia į Nomedos Marčėnaitės keramikos darbų parodos atidarymą ir pašnekesių vakarą su menininke prie taurės vyno.

HOME MADE EUROPEAN CUISINE
Dine-In Carry-Out Banquets Catering

Monday closed
Tue - Fri 10am - 8pm
Saturday 10am - 4pm
Sunday 11am - 5pm

6551 South Cass Ave.
Westmont, IL 60559

630 964 7882

„Saulutė“, Lietuvos vaikų globos būrelis dėkoja už aukas padėti vargingai gyvenantiems vaikams ir studentams Lietuvoje. Aukojo: Peter ir Kristina Razma \$20, Algis Kazlauskas \$30, Lithuanian Craftsman Club \$100, Jonas Monkevičius \$25, Rapolas Valodka \$25, Baniutė Kronienė \$114, Donatas Tijūnėlis \$1,440; Sofija Jelionienė \$50 a. a. Vytauto Namiko atm.; tęsiant vaiko metinę paramą, Algimantas Gureckas \$240, Jaunutis Gilvydis \$300; Rosemarie Ignash \$8, Jonas Treška \$100. Labai ačiū. „Saulutė“ (Sunlight Orphan Aid), 414 Freehauf St., Lemont, IL 60439, tel. (630) 243-6435

Advokatas
VYTENIS LIETUVNINKAS
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100

PIRKSIU ĮVAIRIUS GINTARINIUS
papuošalus ir gintaro dirbinius, pagamintus iki 1990 metų. Tel. 617-459-9952 (USA). el. p. modeboston@yahoo.com
Adresas: Modestas Rimkus P. O. Box E34, S. Boston, MA 02127, USA

Pirkisi Vizgirdos, Jono ir Petro Rimšos, Galdiko, Domšaičio, Žmuidzinavičiaus, Kalpoko, Katiliūtės ir Šimonio tapybos darbus.
Tel. 708-349-0348.

ATKREIPKITE DĖMESĮ!!!

Parduodame septynis Eleonoros Marčionienės keramikos kūrinius. Kreipkitės į Antaną ir Aldoną Minelgus,
tel. 360-491-4663,
gyvenančius Olympia, WA.

Namams pirkti paskolos
duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuomščiais.
Kreipkitės į
Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

**THE LAW
OFFICE OF
ANDRIUS
SPOKAS**

Traffic & CDL Violations / DUI
Criminal Defense / Record Expungements
Auto Accidents / Personal Injury
Real Estate / Civil Disputes
Kalbame lietuviškai • Priimame kreditines korteles
9 East Irving Park Rd. Roselle, IL 60172
Tel.: (630) 635-2385 www.spokaslaw.com

**PRENUMERUOKIME
IR SKAITYKIME**
„DRAUGĄ“!
www.draugas.org

Lapkričio 19–21 dienomis Čikagoje su darbo vizitu lankėsi Europos Sąjungos ambasadorius JAV João Vale de Almeida bei Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis. Vizito tikslas – dalyvauti Bloomberg verslo forume (Bloomberg Business Summit) ir Čikagos verslo bendruomenei pristatyti tarp ES ir JAV vykstančių derybų dėl Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės susitarimo pažangą.

ES delegatai Čikagoje užsuko ir į restoraną „Kunigaikščių užėiga“. Nuotraukoje (iš kairės): pirmoje eilėje – ES ambasadoriaus vyr. patarėjas spaudos klausimais Kasper Zeuthen, „Exelon Generation“ komercijos direktorius John A. Ryan, ambasadorius Žygimantas Pavilionis, ES ambasadoriaus vyr. patarėja Maeve O’Beirne, ES ambasadorius JAV João Vale de Almeida ir Amerikos-Lietuvos verslo tarybos prezidentas Eric Stewart; antroje eilėje – Lina Pavilionienė, generalinis konsulas Marijus Gudynas, restorano savininkas Andrius Bučas.

LR generalinio konsulato JAV info ir nuotr.

DAINAVA

Chorinės muzikos koncertas ir
apmąstymai Advento ir
Šv. Kalėdų proga.

nakty gimė kūdikis...

šeštadienį,
gruodžio 21 d.
7:00 v.v.

Švč. Mergelės Marijos
Gimimo bažnyčioje
6812 Washtenaw Ave.
Chicago, IL

BILIETAI

www.dainava.us

Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios klebonija
Pasaulio Lietuvių Centras
Old Vilnius Cafe

\$20 suaugusiems (iš anksto)
\$25 suaugusiems (koncerto dieną)
\$10 jaunimui (iki 17 m.)
(iki 9 m. nerekomenduojama)

California Lithuanian Credit Union
Santa Monica, CA

(310) 828-7095
info@clcu.org

1.75% 3 Metų CD
2.00% 3 Metų IRA CD

Valdžios apdrausta iki \$250,000